

1e halfjaarrapportage GEMEENTE RIJSWIJK 2016

VOORJAARSNOTA 2016	7
PROGRAMMA ALGEMEEN BESTUUR EN ORGANISATIE.....	8
PROGRAMMA OPENBARE ORDE EN VEILIGHEID	10
PROGRAMMA VERKEER EN VERVOER.....	11
PROGRAMMA ECONOMIE EN WERKEN	14
PROGRAMMA ONDERWIJS	16
PROGRAMMA SPORT, CULTUUR EN RECREATIE	17
PROGRAMMA SOCIAAL DOMEIN.....	19
PROGRAMMA WONEN EN LEVEN	22
ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN EN ONVOORZIEN	28
PARAGRAAF WEERSTANDSVERMOGEN EN RISICOBEBEERSING	30
PARAGRAAF ONDERHOUD KAPITAALGOEDEREN	32
PARAGRAAF BEDRIJFSVOERING	33
PARAGRAAF FINANCIERING.....	35
ONTWIKKELING INVESTERINGSKREDIETEN 2016	36
RESERVES, VOORZIENINGEN EN VOORHEEN VOORZIENINGEN.....	38
KADERNOTA 2017	40
FINANCIËLE OVERZICHT BIJ EERSTE HALFJAARRAPPORTAGE 2016	44

INLEIDING

Het college van de gemeente Rijswijk biedt u deze eerste halfjaarrapportage 2016 aan. Deze rapportage bestaat uit:

- de voorjaarsnota 2016;
- de kadernota 2017.

De voorjaarsnota is bedoeld als een informatie- en beslisdocument van het college aan de raad, met inhoudelijke informatie over:

- de structurele doorwerking voor 2016 van de jaarrekening 2015;
- beleidsmatige en financiële ontwikkelingen van het lopende jaar 2016;
- andere relevante informatie voor 2016 met eventueel een doorkijk naar latere jaren.

Voorjaarsnota

De opbouw van de voorjaarsnota is als volgt:

- programma's;
- algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien;
- paragrafen.

Staat van de uitvoering van het collegewerkprogramma 'En garde!

Halverwege de collegeperiode hebben wij de stand opgemaakt en een midterm (p)review opgesteld van het collegewerkprogramma. Omdat deze afzonderlijk aan uw raad wordt gestuurd, is in de voorjaarsnota het onderdeel voortgang collegewerkprogramma achterwege gelaten.

Financiële consequenties voorjaarsnota

De financiële consequenties van de voorjaarsnota zijn opgenomen in de bijlage. Ze zijn als volgt opgebouwd (V=voordeel, N=nadeel):

<i>Beginstand vóór de voorjaarsnota</i>	V	1.270.850	
(begroting 2016 na begrotingswijzigingen)			V 1.270.850
<i>Voorjaarsnota 2016:</i>			
Programmatotaal ontwikkelingen	N	595.720	
Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	V	173.990	
Bedrijfsvoering	N	500.000	
Doorwerking jaarrekening 2015	V	510.900	
Mutaties reserves*		*	
			N -410.830
<i>Totaal inclusief de voorjaarsnota</i>			V 860.020

- * Per saldo wordt een bedrag van € 1.535.970 aan de reserves onttrokken. Omwille van de leesbaarheid zijn de mutaties in de reserves in de programma's en paragrafen verwerkt. In de begrotingswijziging zijn deze conform BBV opgenomen onder de functie 6980 mutaties in reserves. Naast de reguliere stortingen in en onttrekkingen aan de reserves heeft er een onttrekking plaatsgevonden van € 1.200.000 aan de algemene reserve. Deze onttrekking houdt verband met de invoering van het individueel keuzepakket (IKB). Daarnaast wordt voorgesteld de reserve (financierings)risico's RijswijkBuiten (€ 841.000) en de reserve Sociaal Domein (€ 1.384.350) vrij te laten vallen en te storten in de algemene reserve.

Voor een verdere specificatie wordt verwezen naar de bijlage Financiële overzicht bij eerste halfjaarrapportage 2016.

Kadernota 2017

De kadernota bepaalt het beginsaldo van de begroting 2017 en geeft de ruimte weer waarbinnen de uitvoering van het collegeprogramma 'en garde' moet plaatsvinden. Het college hecht belang aan een goed debat over de kaders. De introductie van indicatoren bij de begroting 2016 moet leiden tot een verbetering van de sturingsinformatie in de planning- en controlcyclus. In de begroting 2017 zal daarnaast worden gewerkt met een set van indicatoren die het ministerie van BZK verplicht heeft gesteld. Deze worden zoveel als mogelijk via de website waarstaatjegemeente.nl gegenereerd.

In de kadernota wordt de meerjarenbegroting geactualiseerd: de invloed van de loon- en prijsontwikkeling, ontwikkelingen in de inkomsten en onontkoombare knelpunten worden in kaart gebracht. De meicirculaire is nog niet verwerkt in de eerste halfjaarrapportage omdat deze te laat beschikbaar komt. De meicirculaire 2016 geeft informatie over de herverdeeffecten op het gebied van het gemeentefonds, BUIG en sociaal domein. Daarnaast zal ook het accres worden opgenomen. Op dit moment is nog geen betrouwbare inschatting te geven over de gevolgen van deze ontwikkelingen voor onze gemeente. Gelet op de financiële impact wordt er nog een raadsinformatiebrief opgesteld, waarin de berekening van de algemene uitkering wordt opgenomen. Deze brief is vóór het kaderdebat beschikbaar.

Vanuit de evaluatie van het begrotingsproces is de opzet van de behandeling van de kadernota gewijzigd ten opzichte van voorgaande jaren. Voor het kaderdebat worden de raadsfracties uitgenodigd hun inbreng voor de begroting mee te geven.

Halverwege deze collegeperiode hebben wij het collegewerkprogramma En Garde tegen het licht gehouden. Het resultaat van de midterm (p)review wordt afzonderlijk van de P&C stukken verstuurd zodat ze kunnen worden betrokken bij de algemene beschouwingen op de kadernota.

De resultaten van het kaderdebat worden meegenomen bij het opstellen van de van de meerjarenbegroting 2017-2020.

Afhankelijk van de effecten van de meicirculaire en de inbreng van de raad bij het kaderdebat zal het college met voorstellen komen voor een sluitend meerjarenperspectief.

Structurele gevolgen na voorjaarsnota en kadernota

De voorjaarsnota en de kadernota hebben consequenties voor de meerjarenbegroting 2017-2020. Deze zal na de wijzigingen resulteren in de volgende bedragen, waarbij nog geen rekening is gehouden met de meicirculaire (V=voordeel, N=nadeel):

Jaar 2017	V	298.160
Jaar 2018	V	108.970
Jaar 2019	N	1.002.640
Jaar 2020	N	767.130

Coalitieakkoord

Een belangrijke afspraak In het coalitieakkoord is dat de financiën op orde dienen te zijn. Een sluitende meerjarenbegroting is uitgangspunt. Enkele budgettaire regels voor de gehele periode 2014-2017, zonder uitputtend te zijn, worden hier herhaald:

- werken aan een controleerbare begroting met inzicht in vrij besteedbare middelen en gebonden middelen;
- de begroting structureel in evenwicht te houden met voldoende risicoreserves;
- tekorten in eerste instantie te compenseren binnen een beleidsprogramma;
- meevallers in eerste instantie terug te laten vloeien naar de algemene middelen zodat een integrale afweging mogelijk is;
- taakstellende bezuinigingen in opdracht te geven aan een beleidsterrein en geen generieke taakstellingen op te dragen;
- gelden die vrijvallen door investeringen die niet doorgaan terug te laten vloeien naar de algemene middelen zodat een integrale afweging mogelijk is;
- structureel en op lange termijn kostendekkende heffingen en leges door te voeren met name voor diensten waar langjarige investeringen voor nodig zijn;

- de onroerendzaakbelasting jaarlijks aan te passen aan de inflatie;
- verhoging van de onroerendzaakbelasting alleen door te voeren, als laatste middel, als dit noodzakelijk is voor de financiering van onvoorziene tekorten in het kader van de decentralisaties op het sociale domein of de grondexploitatie;
- te streven naar een lastendruk onder het gemiddelde van andere gemeenten in de regio Haaglanden.

Bij de totstandkoming van de begroting 2017 en de meerjarenbegroting 2018-2020 worden deze financiële kaders uiteraard gehanteerd.

VOORJAARSNOTA 2016

PROGRAMMA ALGEMEEN BESTUUR EN ORGANISATIE

Het programma Algemeen Bestuur en Organisatie omvat de volgende bestuurlijke opgaven:

Participeren en communiceren met open vizier Publieke dienstverlening Intergemeentelijke samenwerking

Visie op het programma & opgave

1. Het gemeentebestuur van Rijswijk bestuurt en communiceert met open vizier. Er is ruimte voor bewoners, bedrijven, maatschappelijke instellingen en alle politieke partijen en geeft ruimte aan initiatieven in de samenleving. Daarmee willen we bereiken dat we een sterk netwerk en goede relaties hebben en dat we de opgaven gezamenlijk realiseren.
2. De gemeente Rijswijk biedt vraaggerichte dienstverlening aan burgers, bedrijven en instellingen (klanten), met als basis een effectieve en efficiënte procesgang.
3. Rijswijk werkt samen, al lang en op vele beleidsterreinen. En taken die we goed zelf kunnen uitvoeren doen we zelf. We (her)bezien op welke terreinen we samenwerking zoeken, met welke partners en in welke vorm.

Realisatie beleidsproducten

Beleidsproduct: Bestuursorganen 0010

Liquidatie Stadsgewest Haaglanden (exogeen, incidenteel)

In het liquidatieplan van het stadsgewest Haaglanden is aangegeven dat bij opheffing sprake is van een positief liquidatiesaldo. Besloten is hiervan op voorhand 50% uit te keren aan de deelnemende gemeenten. Rijswijk heeft in 2015 een voorschot op de liquidatie-uitkering ontvangen van € 206.739. Inmiddels zijn de risico's verder ingeperkt en kan ervan uitgegaan worden dat ook de 2e termijn volledig zal worden uitgekeerd.

Daarnaast zal er een extra uitkering plaatsvinden van € 33.960. Dit is het gevolg van de afwikkeling van de frictiekosten voor het voormalig personeel van het Stadsgewest

<i>Financiële gevolgen</i>	<i>Incidenteel</i>	<i>Structureel</i>			
<i>Product</i>	<i>Bestuursorganen 0010</i>				
	2016	2017	2018	2019	2020
Liquidatie Stadsgewest Haaglanden	33.960	206.740			

Beleidsproduct: Bestuursondersteuning 0020

Stadsvisie (endogeen, incidenteel)

In de begroting van 2015 was een bedrag opgenomen voor de realisatie van de stadsvisie van € 185.000. Dit bedrag is inclusief € 10.000 voor de realisatie van de Cultuurvisie. Het proces van de stadsvisie is gestart in juni 2015 en loopt door tot in de 2de helft van 2016. Het proces van de cultuurvisie loopt hier parallel aan, maar wordt eerder afgerond. Planning is dat de cultuurvisie in het forum van mei en de raad van juli wordt behandeld. De stadsvisie wordt behandeld in de raad van september 2016.

In 2015 is er circa € 50.000 uitgegeven. Het niet bestede deel is opgenomen in het rekeningssaldo 2015. In 2016 dient dit budget (€ 135.000) weer beschikbaar te worden gesteld.

<i>Financiële gevolgen</i> <i>Product</i>	<i>Incidenteel</i> <i>Bestuursondersteuning 0020</i>	<i>Structureel</i>			
	2016	2017	2018	2019	2020
Stadsvisie (vanuit 2015)	-135.000				

Beleidsproduct: Publieksvoorlichting, promotie en Public Relations 0021

Communicatie asielzoekerscentrum (endogeen, incidenteel)

In februari hebben wij u geïnformeerd over de overeenkomsten en afspraken met het COA. Voor het communicatietraject is € 25.000 uitgetrokken. Deze uitgaven worden ten laste van de algemene vergoeding gebracht (zie ook Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien).

<i>Financiële gevolgen</i> <i>Product</i>	<i>Incidenteel</i> <i>Verkiezingen/referenda 0021</i>	<i>Structureel</i>			
	2016	2017	2018	2019	2020
Communicatie AZC	- 25.000				

Beleidsproduct: Verkiezingen/referenda 0031

Organisatie referendum 6 april 2016 (exogeen, incidenteel)

Op dit moment zijn nog niet alle rekeningen binnen, maar de totale lasten voor de gemeente worden geschat op € 45.000. Hier staat een bijdrage van het rijk tegenover van hetzelfde bedrag (zie ook Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien).

<i>Financiële gevolgen</i> <i>Product</i>	<i>Incidenteel</i> <i>Verkiezingen/referenda 0031</i>	<i>Structureel</i>			
	2016	2017	2018	2019	2020
Organisatie referendum	- 45.000				

PROGRAMMA OPENBARE ORDE EN VEILIGHEID

Het programma Openbare Orde en Veiligheid herbergt (onderdelen van) de volgende bestuurlijke opgave:

Leefomgeving & Veiligheid

Visie op het programma & opgave

Rijswijk is schoon, heel en veilig.

1. De veiligheid van de stad is in handen van vakbekwame professionals. De samenwerkingsketen is goed toegerust voor de preventie en repressie van criminaliteit, overlast en rampen.
2. Wij streven ernaar, in overleg met deze organisaties, waar mogelijk maatwerk geleverd te krijgen voor lokale speerpunten.
3. Wij willen een stad zijn waarin een ieder die dat kan verantwoording neemt voor zijn leefomgeving en veiligheid. Wij stimuleren daarom dat inwoners en organisaties participeren in veiligheid en zelfredzaam zijn.
4. In de regio werken wij aan versterking van de crisisorganisatie door verdere regionalisering, professionalisering en samenwerking met ketenpartners binnen Veiligheidsregio Haaglanden. Zo zijn wij zo goed mogelijk voorbereid op een

Binnen dit programma zijn geen ontwikkelingen ten opzichte van de begroting 2016 te melden.

PROGRAMMA VERKEER EN VERVOER

Het programma Verkeer en Vervoer herbergt de volgende bestuurlijke opgave:

Mobiliteit

Visie op het programma & opgave

Het behouden en verbeteren van de bereikbaarheid, verkeersveiligheid en de leefbaarheid van de gemeente Rijswijk. Naast verkeersbeleid en beheer en onderhoud van de bestaande infrastructuur maken we samen met onze inwoners en andere belanghebbenden plannen voor het verkeer in de toekomst.

1. Wij stimuleren het gebruik van alternatieve vervoerswijzen anders dan de auto, door barrières weg te nemen en goede basisvoorzieningen, waaronder infrastructuur, te realiseren. Hiermee houden wij Rijswijk en de regio bereikbaar, leefbaar en veilig.
2. Wij zorgen ervoor dat het aantal verkeersslachtoffers in de stad minimaal blijft. Dit doen wij door onveilige verkeerssituaties aan te pakken en verkeerseducatie te stimuleren.
3. Het aantal personen dat binnen een redelijke reistijd met verschillende vervoerswijzen onze economische toplocaties kan bereiken neemt toe. Dit heeft geen negatieve effecten op de bereikbaarheid van die toplocaties en de omgeving.
4. Wij streven naar een toekomstbestendig en betaalbaar parkeerbeleid met een logische en eerlijke verdeling van de schaarse ruimte.
5. Wij vinden het belangrijk dat inwoners van Rijswijk vrij zijn om te kunnen gaan waar zij willen ("iedereen doet mee") en zelf kunnen kiezen met welk vervoermiddel zij reizen.

Realisatie beleidsproducten

Beleidsproduct: Verkeer 2110

Aansluiten verkeersregelininstallaties op de regionale centrale (endogeen, structureel)

De verkeersregelininstallaties (VRI's) in de gemeente Rijswijk zijn momenteel nog aangesloten op een eigen verouderde verkeerscentrale. In 2016 worden de VRI's aangesloten op de regionale verkeerscentrale van de provincie Zuid Holland. De eenmalige kosten voor het aansluiten van de VRI's zijn geraamd op € 336.000. De provincie Zuid Holland heeft een subsidiebeschikking afgegeven voor een bedrag van € 311.000. De eigen bijdrage van € 25.000 wordt betaald uit het bestaande budget onderhoud VRI's.

Het overzetten van de VRI's op de regionale verkeerscentrale levert vanaf 2017 structureel een besparing op van € 4.200 op de onderhoudskosten voor VRI's.

Financiële gevolgen Product	Incidenteel Verkeer 2110	Structureel			
	2016	2017	2018	2019	2020
Aansluiten verkeersregelininstallaties op regionale centrale					
- uitvoeringskosten	-311.000				
- subsidie	311.000				
- verlaging beheerkosten		4.200	4.200	4.200	4.200

Beleidsproduct: Parkeren 2140

Aanschaf handhels (endogeen, incidenteel)

Als gevolg van de uitbreiding van parkeervergunning-gebieden is parkeercontrole een steeds groter deel van de handhavingstaak gaan uitmaken. Om de parkeercontrole (en andere handhavingstaken) efficiënter uit te kunnen voeren, is in 2015 besloten handhels aan te schaffen. Hiervoor is een bedrag van € 60.000 beschikbaar gesteld. Omdat de aanbesteding en daadwerkelijke aanschaf van de handhels in 2016 plaatsvindt, is het budget in 2015 komen te vervallen en wordt het budget nu opnieuw aangevraagd.

Uitwerking kadernota parkeren (endogeen, incidenteel)

Een soortgelijke situatie zoals gemeld bij de aanschaf van de handhels doet zich voor bij de kosten van de uitwerking van de kadernota parkeren 2015-2025. De raad heeft op 29 oktober 2015 ingestemd om, voor dit doel, een bedrag van € 100.000 beschikbaar te stellen. Begrotingstechnisch was voor 2015 € 60.000 geraamd en voor de begroting 2016 € 40.000. Van het geraamde bedrag voor 2015 is slechts € 5.000 besteed en dus € 55.000 niet. De niet bestede gelden in 2015 zijn in de jaarrekening vrijgevallen en worden nu opnieuw opgevoerd.

<i>Financiële gevolgen</i> <i>Product</i>	<i>Incidenteel</i> <i>Parkeren 2140</i>	<i>Structureel</i>			
	2016	2017	2018	2019	2020
Aanschaf handhels	-60.000	0	0	0	0
Uitwerking kadernota	-55.000				

Beleidsproduct: Waterwegen 2400

Baggeren (endogeen, structureel)

Door de uitbreiding van Rijswijk Buiten en Eikelenburg is het te baggeren areaal tijdelijk minder. De storting in de voorziening wordt daarom eenmalig in 2016 verlaagd met € 80.000. Deze besparing wordt gebruikt voor het verbeteren van de zwemwaterkwaliteit in het Wilhelminapark (zie programma Wonen en Leven / beleidsproduct 5600 openbaar groen en openlucht recreatie). In 2015 is de waterbodempkwaliteitskaart vastgesteld. Dit maakt het verspreiden en afvoeren van bagger eenvoudiger en goedkoper. De verwachting is dat dit een besparing oplevert van 10%. Vooruitlopend op het bepalen van de daadwerkelijke besparing, zal de storting in de voorziening worden verlaagd met € 11.400.

<i>Financiële gevolgen</i> <i>Product</i>	<i>Incidenteel</i> <i>Waterwegen 2400</i>	<i>Structureel</i>			
	2016	2017	2018	2019	2020
Storting voorziening baggeren	80.000	11.400	11.400	11.400	11.400

Beleidsmatige ontwikkelingen

Energieakkoord

De gemeente Rijswijk wil in 2020 CO2-neutraal zijn op het gebied van openbare verlichting en heeft zich gecommitteerd aan het Kyoto-protocol en aan het energieakkoord SER. Dit houdt in dat er tussen 2013-2020 20 % op energie wordt bespaard en dat 40 % van de openbare verlichting is voorzien van energiezuinige verlichting (LED) en slim energiemanagement. Van het huidige areaal is slechts een zeer beperkt deel van de openbare verlichting voorzien van LED of slim energiemanagement. In het beheerplan openbare verlichting dat momenteel wordt geactualiseerd is aangegeven welke maatregelen en middelen benodigd zijn om aan deze eisen te voldoen. In de 2e halfjaarrapportage zullen de financiële gevolgen worden opgenomen.

Onkruidbestrijding

Vanaf 31 maart 2016 is het gebruik van chemische gewasbeschermingsmiddelen op verharde terreinen niet meer toegestaan. De werkzaamheden voor de onkruidbestrijding op verharding zijn op een chemievrije methode aanbesteed. De werkzaamheden zijn binnen het begrote bedrag aanbesteed. Op basis van de ervaringen van dit jaar en de komende uitbreidingen van areaal zal bepaald worden welk budget benodigd is voor de onkruidbestrijding op verhardingen.

PROGRAMMA ECONOMIE EN WERKEN

Het programma Economie en Werken herbergt de volgende bestuurlijke opgave:

Vestigingsklimaat

Visie op het programma & de opgave

Rijswijk is en wordt in 2020 als één van de meest economisch sterke gemeente gezien en kent in het bijzonder een sterke focus op de motor van de economie; het midden- en kleinbedrijf (MKB). Rijswijk heeft zich in de metropoolregio stevig gepositioneerd en heeft samen met verschillende economische partners gebouwd aan vitale en toekomstbestendige centrum- en werklocaties.

1. We behouden en versterken de economische positie van Rijswijk en zijn op economisch vlak een aanvulling voor overige gemeenten.
2. We creëren een aantrekkelijk vestigingsklimaat voor bedrijven en in het bijzonder (innovatieve) MKB-bedrijven.
3. We (her)ontwikkelen samen met het bedrijfsleven florerende aantrekkelijke en economisch gezonde werklocaties en winkel- en voorzieningencentra, die passen bij de vraag- en aanbodontwikkelingen van de markt en versterken daarmee het gewenste vestigingsklimaat.
4. We ontwikkelen met sociale zaken een vraaggerichte werkgeversbenadering gericht op een verbetering van de kwantitatieve en kwalitatieve match op de arbeidsmarkt.

Realisatie beleidsproducten

Beleidsproduct: Nutsbedrijven 3300

Dividend Eneco (exogeen, structureel)

De winst- en verliesrekening 2015 van Eneco Holding N.V. sloot met een resultaat na belastingen van € 196 miljoen. Dit is een daling van 4% t.o.v. 2014. In de aandeelhoudersvergadering is besloten om 50% van het resultaat uit te keren. Dit komt neer op € 19,72 per aandeel. Rijswijk heeft 88.486 aandelen en heeft recht op € 1.744.944. In de begroting 2016 is rekening gehouden met een uitkering van € 1.824.900. Een tegenvaller van € 79.956.

Eneco richtte in 2007 haar bedrijfsstrategie volledig op duurzaamheid. Het bedrijf investeerde sindsdien fors in duurzame productie van stroom, in warmte infrastructuur en in slimme netten. Alleen al in duurzame productie van stroom en warmte infrastructuur werd € 2,1 miljard geïnvesteerd. De beschikbare duurzame capaciteit van Eneco steeg van 1.680 MW eind 2014 naar 1.919 MW (vergelijkbaar met het verbruik van 1.925.000 huishoudens) per 31 december 2015. Door deze investeringen is Eneco Groep onder de grote energiebedrijven uitgegroeid tot de meest duurzame energieonderneming in Nederland.

Financiële gevolgen Product	Incidenteel Nutsbedrijven 3300	Structureel			
	2016	2017	2018	2019	2020
Dividend Eneco	-79.960	-79.960	-79.960	-79.960	-79.960

Beleidsmatige ontwikkelingen

Bedrijveninvesteringszone

Door de BBR en Impppuls (voorheen de Urbanisator) is de voorkeur uitgesproken om voorbereidingen te treffen voor de oprichting van een Bedrijven Investeringszone (BIZ) voor een viertal Rijswijkse werklocaties. In dat kader is door de gemeente Rijswijk opdracht gegeven aan een externe partij om "De samenwerking tussen alle betrokken partijen te optimaliseren zodat in een gezamenlijke doelstelling een BIZ kan worden opgericht".

Transformatieopgave

In de Metropoolregio zijn verspreid over het gebied een aantal locaties, waar transformatiebewegingen gewenst zijn om op die manier bij te dragen aan de ruimtelijke economische structuurversterking. Het betreft in dit geval niet alleen de basale transformatie van oude bedrijfsgebouwen, maar ook de amovering (sloop), waarbij tevens een verbinding wordt gelegd met bedrijven en bedrijvigheid die hiervoor aan de slag willen en die bijdragen aan de transformaties (zowel gebouwen als economisch) en de cross-overs tussen sectoren.

Rijswijk heeft eigenaarschap van deze 'transformatieopgave'. Concreet luidt de opdracht: "Breng in beeld hoe en welke transformaties kunnen bijdragen aan de ruimtelijke economische structuurversterking in de Metropoolregio (de toegevoegde waarde), welke investeringen nodig zijn (en tegen welke te verwachten baten), welke publieke en private partijen we kunnen betrekken en de belangrijkste risico's. Geef aan op welke wijze(n) de investeringen gefinancierd kunnen worden en wat de status is van de uitvoering van het resultaat van deze opdracht per 1 juli." Deze opgave maakt onderdeel uit van de Investeringsagenda die op dit moment door de MRDH wordt opgesteld.

Splitsing Eneco.

Op 22 december jl. heeft de Eerste Kamer tegen de wet Stroom gestemd omdat er geen draagvlak is voor splitsing. Conform een aangenomen motie wil een meerderheid van acht partijen alleen splitsen als andere landen in Europa dit ook doen. De Eerste Kamer was bovendien van mening dat de energienetten al voldoende zijn beschermd door bestaande wetgeving en splitsing niet in het belang is van duurzaamheid en werkgelegenheid. En dat het vreemd is om een bedrijf als Eneco dat volop investeert in duurzame energie, te splitsen. Echter, de Minister heeft aangegeven de motie niet te willen uitvoeren en door te willen gaan met splitsing. De Eerste Kamer heeft op allerlei manieren getracht om de Minister met voorstellen te bewegen tot een compromis zodat de wet Stroom toch kon worden aangenomen en daarmee te voorkomen dat wind op zee zou worden vertraagd. Minister Kamp hield echter aan splitsing vast waardoor de meerderheid van de Eerste Kamer zich gedwongen voelde om tegen de wet Stroom te stemmen. Door het afstemmen van de wet Stroom in de Eerste Kamer op 22 december 2015, blijft splitsing van kracht omdat de bestaande gas- en elektriciteitswet van kracht blijft.

In de planning inzake het besluitvormingsproces rondom de splitsing zijn de volgende stappen opgenomen. Op 15 april 2016 heeft er een informatieve buitengewone algemene vergadering van aandeelhouders (BAvA) plaatsgevonden. Hier is op hoofdlijn het concept splitsingsplan, dat naar de toezichthouder van energiebedrijven Autoriteit Consument & Markt (ACM) gestuurd zal worden, toegelicht. Hierin staat onder andere hoe er gesplitst gaat worden en de financiële uitgangspunten voor beide ondernemingen. Eind mei, begin juni zal Eneco een informatiepakket opstellen en uitsturen aan alle aandeelhoudende gemeenten met daarin een uitwerking van de te nemen stappen die doorlopen moeten worden door colleges en raden in dit jaar. Dit als aanloop op de BAvA in het vierde kwartaal waar de aandeelhoudersbesluiten genomen zullen worden.

Op dit moment kan er geen uitspraak worden gedaan over de financiële consequenties als gevolg van de splitsing. Over het proces wordt u apart geïnformeerd.

PROGRAMMA ONDERWIJS

Het programma Onderwijs herbergt (onderdelen van) de volgende bestuurlijke opgaven:

Jeugd en Onderwijs

Visie op het programma & opgave

We willen dat jeugdigen in onze gemeente de kans krijgen om zich breed te ontwikkelen. In een veilige situatie, door een goede samenwerking tussen thuis, school en maatschappelijke partners. De jeugdigen komen in deze omgeving in aanraking met veel verschillende activiteiten en kennen en ontwikkelen zo hun talenten. Mede hierdoor raken ze ook betrokken bij de Rijswijkse samenleving. Ook dragen we bij, door het verbinden van onderwijs aan zorg, aan het vergroten van hun weerbaarheid en gezonde leefstijl.

1. Elk kind verdient een goede start; risico's in de opvoeding zijn vroegtijdigesignaleerd.
2. We stimuleren een brede ontwikkeling van onze jeugdigen.
3. We stimuleren de schoolcarrière van onze jeugdigen: iedere in Rijswijk wonende of naar schoolgaande jeugdige behaalt een startkwalificatie en is voldoende taalvaardig.
4. Jeugdigen hebben een eigen plek in de samenleving om zich optimaal te kunnen ontwikkelen en maatschappelijk te participeren.
5. Voor alle leerlingen is veilige, kwalitatief goede en onderwijskundig geschikte huisvesting beschikbaar.

Realisatie beleidsproducten

Beleidsproduct: Huisvesting scholen 4010

Onderwijshuisvesting asielzoekerscentrum (endogeen, structureel)

In de raadsinformatiebrief over de overeenkomsten en afspraken met het COA is ten aanzien van de onderwijshuisvesting aangegeven dat wordt onderzocht of er kan worden aangesloten bij het aanbestedingstraject van het COA. Inmiddels is er overeenstemming bereikt over de huur van de tijdelijke onderwijshuisvesting. Omdat de OHBA vergoeding ineens plaatsvindt en de huur over verschillende jaren moet worden betaald, zijn er verschillen per jaarschijf. Over de gehele looptijd is uitgangspunt dat de uitgaven kunnen worden opgevangen binnen de vergoedingen die het COA verstrekt (zie ook Algemene Dekkingsmiddelen en onvoorzien).

Financiële gevolgen Product	Incidenteel	Structureel			
	Huisvesting scholen 4010				
	2016	2017	2018	2019	2020
Huur / eenmalige uitgaven					
onderwijsvoorziening	-106.560	-82.330	-82.330	-78.940	
1e inrichting van het					
onderwijsleerpakket / meubilair	-77.870				
OHBA-vergoeding	311.070				

PROGRAMMA SPORT, CULTUUR EN RECREATIE

Het programma Sport, Cultuur en Recreatie herbergt de volgende bestuurlijke opgave:

Welzijn, Cultuur en Sport

Visie op het programma & opgave

De betekenis van Kunst en Cultuur voor de Rijswijkse samenleving te vergroten, door ruimte te creëren voor nieuwe ideeën en vormen van samenwerking.

Sport wordt niet gezien als een doel op zich, maar een middel om maatschappelijke doelen als sociale cohesie en een gezonde leefstijl te bereiken.

Het stimuleren van deelname van de Rijswijkse bevolking aan sport, kunst en cultuur door het in stand houden van een breed aanbod. Hierdoor willen we een brede ontwikkeling bevorderen, sociale cohesie versterken, onderling respect vergroten en een gezonde leefstijl stimuleren.

Vanuit een gemeenschappelijke visie op Kunst en Cultuur zorgen voor het versterken en verdiepen van de samenwerking tussen de gemeente, maatschappelijke instellingen en bedrijven. Centrale thema's zijn het maatschappelijk en cultureel ondernemerschap.

1. Inwoners en bezoekers komen kunst- en cultuuruitingen tegen, nemen deel aan activiteiten op het gebied van sport, kunst en cultuur en zijn daar tevreden over.
2. Inwoners zijn zich bewust van (hun) cultuur en de cultuurhistorie van Rijswijk.
3. Het cultureel erfgoed in Rijswijk maken we zichtbaar voor inwoners en bezoekers.
4. Het terugdringen van het aantal kinderen op basisscholen met overgewicht
5. Het in stand houden van voldoende, veilige en geschikte sportaccommodaties

Realisatie beleidsproducten

Beleidsproduct: Sport 5300

Opstellen sportnota (endogeen, incidenteel)

In het collegewerkprogramma is de ambitie opgenomen om te komen tot een nieuwe sportnota welke in participatie met de gebruikers tot stand komt. Deze sportnota is gezien de huidige ontwikkelingen binnen Rijswijk noodzakelijk om de kaders aan te geven waarbinnen besluiten genomen gaan worden.

Het afbranden van de gymzaal aan de P. van Vlietlaan, de slechte staat van de Marimbahal en de brand bij de scholendriehoek maken dat er gekeken moet worden naar een zo optimale invulling van het accommodatiebeleid binnen sport. Daarnaast groeit Rijswijk ook en is er, vooral in Rijswijk Buiten, de noodzaak tot de bouw van in ieder geval nieuwe gymzalen ten behoeve van het bewegingsonderwijs. Het ambitieniveau van diverse verenigingen ligt hoog. Verschillende verenigingen presteren op landelijk niveau en andere verenigingen hebben de wens tot uitbreiding van voorzieningen.

De sportnota zal ons richting geven hoe als gemeente om te gaan met de sportieve ambities binnen de stad en aansluiten bij het doel van sport en bewegen. De gemeente Rijswijks bevordert voor alle leeftijdscategorieën sportbeoefening, die op adequate wijze gefaciliteerd, gestimuleerd en geregistreerd wordt. Hierbij wordt sport als doel, maar tevens als middel nadrukkelijk ingezet

Financiële gevolgen Product	Incidenteel Kunst en cultuur 5400	Structureel 5400			
	2016	2017	2018	2019	2020
Opstellen sportnota	-35.000				

Beleidsproduct: Kunst en Cultuur en 5400

Provinciaal projectsubsidie cultuureducatie (endogeen, incidenteel)

De afgelopen jaren is vanuit het voormalig stadsgewest Haaglanden bij Provinciale Staten voor vier gemeenten subsidie aangevraagd voor ondersteuning en versterking van cultuureducatie in het primair onderwijs. De gemeente Rijswijk verzorgt in 2016 deze aanvraag en de opdrachtverlening aan Sport en Evenementen Haaglanden. Inkomsten € 22.000 en uitgaven € 22.000, beide incidenteel.

Realisatie kunstwerk bij Brede School Stationskwartier (endogeen, incidenteel)

Op grond van de Percentageregeling voor beeldende kunst wordt bij de Brede School Stationskwartier een kunstwerk gerealiseerd. Het kunstwerk voor de nieuw in gebruik genomen Brede School Stationskwartier is in april van dit jaar geplaatst. De realisatie hiervan kost conform de begroting € 34.600 excl. btw. Dit bedrag wordt conform de reservering onttrokken aan de reserve Kunst in de buitenruimte.

In het hoofdstuk Reserves, voorzieningen en voorheen voorzieningen van deze rapportage wordt bovengenoemde mutatie doorgevoerd.

<i>Financiële gevolgen</i>	<i>Incidenteel</i>	<i>Structureel</i>				
<i>Product</i>	<i>Kunst en cultuur 5400</i>					
	2016	2017	2018	2019	2020	
Uitgaven cultuureducatie	-22.000					
Inkomsten cultuureducatie	22.000					
Kunstwerk Stationskwartier	-34.600					
Onttrekking reserve realisatie kunst	34.600					

PROGRAMMA SOCIAAL DOMEIN

Het programma Sociaal Domein herbergt (delen van) de volgende bestuurlijke opgaven:

Sociale Agenda Jeugd en onderwijs

Visie op het programma & opgave

Gemeente Rijswijk streeft er naar dat zoveel mogelijk inwoners actief participeren in de samenleving, werken om in hun eigen levensonderhoud te voorzien, regie hebben en voeren over hun eigen leven en bijdragen aan het welbevinden van hun sociale omgeving. Zelfredzaamheid vormt het fundament van een vitale samenleving. Voor de meeste inwoners is dit gangbaar en vanzelfsprekend, maar sommigen hebben ondersteuning nodig. Deze wordt gevonden in de eigen sociale netwerken, vrijwilligersorganisaties, het maatschappelijk middenveld, werkgevers en de gemeente.

De rol van gemeente Rijswijk is gericht op het stimuleren van activiteiten om de zelfredzaamheid te versterken en te vergroten. Daarnaast en stuurt de gemeente op meer en betere samenwerking met en tussen de bovengenoemde partijen binnen het hele sociale domein.

1. Inwoners nemen actief deel aan de samenleving, bij voorkeur via betaalde arbeid.
2. Inwoners die niet zelfstandig in het levensonderhoud kunnen voorzien worden ondersteund.
3. Ook inwoners met beperkte financiële middelen kunnen meedoen aan de samenleving.
4. Inwoners die een ondersteuningsbehoefte hebben worden laagdrempelig, outreachend en effectief geholpen.
5. Elk kind verdient een goede start en kan zich zo optimaal mogelijk ontwikkelen. Risico's in de opvoeding worden vroeg gesignaleerd.
6. Jeugdigen en hun ouders/verzorgers met een individuele hulpvraag/behoefte kunnen een beroep doen op een sluitende keten van zorg, begeleiding en

Realisatie beleidsproducten

Inkomensvoorziening

Aangezien het resultaat op de wet BUIG van jaar tot jaar beoordeeld wordt, en in verband met de vele onzekerheden niet lopende het jaar al als voor- of nadeel wordt geraamd, zal er op basis van deze rapportage alleen een budgettair neutrale wijziging worden doorgevoerd waarmee zal worden aangesloten met de meest recente budgetindicatie van het Rijk.

Door een verlaging van de Rijkssubsidie zal er ruim 1 miljoen minder aan baten binnenkomen ter dekking van alle kosten met betrekking tot de kosten aan uitkeringen voor levensonderhoud. Als de realisatie over het jaar 2016 gelijk zal zijn aan het jaar 2015 dan zal dit budget net toereikend zijn. Ten tijde van de tweede halfjaarrapportage zal een nieuwe verwachting worden uitgesproken met betrekking tot de te verwachten realisatie over het hele jaar. Ook zal op dat moment een budgettair neutrale begrotingswijziging worden doorgevoerd waarmee de begroting aangesloten zal worden met het op dat moment bekend zijnde budget.

Re-integratie- en participatievoorzieningen Participatiewet

Met ingang van het jaar 2015 is de financiering van dit product geregeld middels een toevoeging in de integratie-uitkering Sociaal Domein. De geraamde uitgaven in de begroting voor het jaar 2016 zullen worden aangepast aan de nieuwe budgetindicaties zoals die zijn opgenomen in de december circulaire 2015 van het Gemeentefonds. Het is de verwachting dat de uitgaven in de pas zullen blijven lopen met deze nieuwe budgetindicaties.

Bij het maken van de begroting 2017 en de meerjarenbegroting zullen de ramingen worden aangepast aan zowel deze ontwikkeling alsook aan de ontwikkelingen zoals die zullen zijn opgenomen in de meicirculaire 2016 van het Gemeentefonds.

Integratie-uitkering Wmo (oude taken)

Het Rijk heeft voor de jaren 2015 en verder een fikse bezuiniging aan de gemeenten opgelegd met betrekking tot o.a. de oude taken WMO. Voor 2015 en verder is er een groot deel van deze bezuiniging, via besluitvorming in de 2e halfjaarrapportage verwerkt. In verband met enkele onzekerheden is de totale bezuiniging nog niet volledig verwerkt in de meerjarenramingen voor de jaren 2016-2019 en is een defensieve bijstelling van de ramingen gemaakt, waardoor er nog een te realiseren bezuinigingstaakstelling op deze oude taken van de Wmo resteerde. Op basis van de realisatiecijfers over het jaar 2015 en de verwachtingen over het jaar 2016 zal de begroting 2016 dusdanig worden aangepast dat de nog resterende taakstelling wordt ingevuld en de begroting aansluit bij de meest recente indicatie van de hoogte van de integratie-uitkering Wmo. Met deze bijstelling is tevens rekening gehouden met het gelabelde bedrag, dat het Rijk (incidenteel) beschikbaar heeft gesteld voor het jaar 2016 van € 306.000 aan huishoudelijke hulp toelage. Bij het maken van de begroting 2017 zal de meerjarenraming voor de jaren 2017 en verder worden aangepast zodat ook voor deze jaren invulling wordt gegeven aan de nog te realiseren taakstelling en de meest recente ontwikkelingen uit de meicirculaire kunnen worden verwerkt.

Integratie-uitkering Wmo \ Jeugd (nieuwe taken)

Het Rijk heeft in het jaar 2015 fikse bezuiniging aan de gemeenten opgelegd met betrekking tot o.a. de nieuwe taken op de gebieden van Wmo en Jeugd. Voor 2015 e.v. is er een groot deel van deze bezuiniging, via besluitvorming in de 2e halfjaarrapportage verwerkt. In verband met enkele onzekerheden is de totale bezuiniging nog niet volledig verwerkt in de meerjarenramingen voor de jaren 2016-2019 en is een defensieve bijstelling van de ramingen gemaakt, waardoor er nog een te realiseren bezuinigingstaakstelling op deze nieuwe taken resteerde. Op basis van de realisatiecijfers over het jaar 2015 en de verwachtingen over het jaar 2016 zal de begroting 2016 dusdanig worden aangepast dat de nog resterende taakstelling wordt ingevuld en de begroting aansluit bij de meest recente indicatie van de hoogte van de integratie-uitkering Sociaal Domein voor wat betreft de onderdelen Wmo en Jeugd.

Bij het maken van de begroting 2017 zal de meerjarenraming voor de jaren 2017 en verder worden aangepast zodat ook voor deze jaren invulling wordt gegeven aan de nog te realiseren taakstelling en de meest recente ontwikkelingen uit de meicirculaire kunnen worden verwerkt.

Reserve Sociaal Domein (endogeen, incidenteel)

In de 2e halfjaarrapportage van 2015 is de reserve WMO omgevormd tot een reserve Sociaal Domein. Hierbij is aangetekend dat er na het afronden van het jaar 2015 een zuiverder beeld is van financiën en dat dan opnieuw de wenselijkheid van een reserve wordt bekeken.

Naar aanleiding van de jaarrekeningresultaten over 2015 stellen wij voor de reserve vrij te laten vallen ten gunste van de algemene reserve. Dat betekent dan ook dat eventuele tekorten binnen het sociaal domein als gevolg van bijvoorbeeld het verlagen van de Rijkssubsidies (met name t.b.v. de bijstand) en de wet- en regelgeving waardoor tot 5 jaar na afloop voor de zorg van een jeugdige nog kan worden gedeclareerd, ten laste van de algemene reserve (kunnen) worden gebracht.

<i>Financiële gevolgen</i>	<i>Incidenteel</i>	<i>Structureel</i>			
<i>Product</i>	<i>Reserve Sociaal domein 9800</i>				
	2016	2017	2018	2019	2020
Vrijval reserve Sociaal domein	1.384.350				
Storting in Algemene reserve	-1.384.350				

Beleidsproduct Algemene voorzieningen WMO en jeugd 6700

Welzijnsaccommodatie Van Vlietlaan 10 (endogeen, structureel)

De locatie P. v. Vlietlaan 10 is in gebruik als CJG. Twee gesubsidieerde organisaties (Kwadraad en JGZ) zijn hoofdgebruiker van het pand en betalen huur en een vergoeding voor de exploitatiekosten aan de gemeente. De inkomsten uit huur zijn opgenomen in de begroting. De exploitatiekosten zijn deels opgenomen in de begroting. De totale uitgaven per jaar zijn nu inzichtelijk geworden. De uitgaven op dit product moeten in totaal worden verhoogd met € 30.230, terwijl de nog niet geraamde bijdrage in de exploitatiekosten van de genoemde twee huurders kan worden geraamd op totaal € 47.200. Per saldo ontstaat een structureel voordeel van € 16.970.

<i>Financiële gevolgen</i>	<i>Incidenteel</i>	<i>Structureel</i>			
<i>Product</i>	<i>Algemene voorziening WMO en jeugd 6700</i>				
	2016	2017	2018	2019	2020
Exploitatiekosten P. van Vlietlaan	-30.230	-30.230	-30.230	-30.230	-30.230
Huur P. van Vlietlaan	47.200	47.200	47.200	47.200	47.200

PROGRAMMA WONEN EN LEVEN

Het programma Wonen en Leven herbergt (delen van) de volgende bestuurlijke opgave:

Leefomgeving en Veiligheid, Ruimtelijke Ordening Bestemming Huis van de Stad.

Visie op het programma & opgave

In samenwerking met betrokken partijen streven we naar een aantrekkelijke, schone en groene leefomgeving, waarin huidige en nieuwe inwoners van Rijswijk plezierig kunnen wonen in een passende woning naar keuze. Middels het Huis van de stad willen we de identiteit van Rijswijk versterken. De procedures op het gebied van bouwen en verbouwen zijn op orde en zo efficiënt mogelijk voor de burgers.

1. Afval: Het vergroten van de hoeveelheid grondstoffen uit afval voor hergebruik.
2. Wonen: verruiming van het woningaanbod door nieuwbouw zodat aan de vraag voldaan kan worden en verbetering van de kwaliteit van de bestaande voorraad
3. Ruimtelijke ordening / omgevingswet: richting geven aan kwalitatieve ontwikkeling van de stad
4. Huis van de stad: Transformatie van het oude stadhuisgebouw naar een huis voor en van de gemeente, het gezicht van de stad waar inwoners en bezoekers zich veilig, thuis en welkom voelen en dat de identiteit van Rijswijk versterkt. En huis dat duurzaam is in gebruik, veel gemak biedt aan de bezoekers en de mensen die er werken, een stimulerend effect heeft op zijn omgeving en een verbinder is van gebieden.
5. Leefbaarheid: bewoners en werkenden (waaronder ondernemers) ervaren hun leefomgeving als prettig en veilig en voelen zich medeverantwoordelijk voor hun omgeving.

Realisatie beleidsproducten

Beleidsproduct Openbaar groen en openluchtrecreatie 5600

Onderhoud Haagweg o.a. groen (endogeen, structureel)

De veranderde inrichting van de Haagweg maakt het noodzakelijk dat er bij verschillende onderhoudswerkzaamheden veiligheidsmedewerkers worden ingezet. Voor de wekelijkse zwerfvuilronde betekent dit dat er voor drie uur per week een dergelijke functionaris dient te worden ingezet. Dit zorgt voor een structurele kostenverhoging van € 15.000 per jaar. Voor het onderhoud van de hagen (snoeien en onkruidbestrijding) geldt voor een deel hetzelfde. Het eerste jaar zijn de kosten nog ten laste van het project. Met ingang van 2017 betekent dit een structurele kostenverhoging van € 18.000 per jaar ten opzichte van de vorige situatie.

Zwemplas Wilhelminapark (endogeen, structureel)

De zwemplas in het Wilhelminapark voldoet al meerdere jaren niet aan de zwemwater-kwaliteitseisen. Voor het behoud van de zwemplas als aangewezen zwemwater zijn maatregelen noodzakelijk. In samenwerking met het Hoogheemraadschap van Delfland (HHD) is bekeken welke maatregelen genomen moeten worden. In een samenwerkingsovereenkomst wordt vastgesteld welke partij welke maatregelen betaald. De investeringskosten voor de gemeente zijn € 80.000. Door de aanpassingen zullen de jaarlijkse onderhoudskosten toenemen met € 11.400.

De kosten worden gedekt vanuit voordelen bij de uitvoering van baggerwerkzaamheden (zie programma Verkeer en Vervoer / beleidsproduct baggeren).

<i>Financiële gevolgen</i> <i>Product</i>	<i>Incidenteel</i> <i>Openbaar groen en openluchtrecreatie 5600</i>	<i>Structureel</i>			
	2016	2017	2018	2019	2020
Veiligheidspersoneel					
Haagweg	-15.000	-33.000	-33.000	-33.000	-33.000
Zwemplas Wilhelminapark	-80.000	-11.400	-11.400	-11.400	-11.400

Beleidsproduct: Milieubeheer 7230

Omgevingsdienst Haaglanden (exogeen, structureel)

Vanaf de start van de Omgevingsdienst Haaglanden (ODH) is gedurende drie jaar gewerkt met een vaste deelnemersbijdrage aan de ODH. Met ingang van 2016 is dit gewijzigd in een output financiering.

De deelnemersbijdrage wordt vooraf bepaald aan de hand van het aantal af te nemen producten. Deze raming van het aantal af te nemen producten voor het huidige jaar, op basis van de afname door Rijswijk in de voorgaande jaren, toont aan dat Rijswijk meer capaciteit vraagt van de ODH dan de deelnemersbijdrage. Dit resulteert in een (structurele) verhoging van de bijdrage aan de ODH met € 175.500. Een kanttekening is dat het bedrag na de realisatie van RijswijkBuiten waarschijnlijk lager zou kunnen uitvallen.

Er wordt onderzocht of dit bedrag omlaag kan worden bijgesteld of kan worden doorberekend aan de veroorzakers. Vooralsnog is de verhoogde bijdrage alleen voor 2016 opgenomen.

Duurzaamheid (endogeen, incidenteel)

Luchtkwaliteit plus duurzaamheid: NSL subsidie

De gemeente Rijswijk heeft in het kader van resterende gelden (overgebleven na de opheffing stadsgewest Haaglanden) vanuit het Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit (NSL) subsidie aangevraagd van € 82.000 voor een 4-tal projecten met als doel om de luchtkwaliteit te verbeteren:

1. Handhaving van milieuzone.
2. Elektrische oplaadpunten.
3. Adviseur schoonwagenpark voor bedrijven.
4. Een pilot project e-bike pool Plaspoelpolder en Rijswijk Buiten en pilot shuttlebus (station-PPP-Hoornwijk-Broekpolder).

Het NSL heeft betrekking op de periode tot en met 31 december 2016.

Duurzaamheid: Warmte Koude Atlas

De MRDH heeft besloten om in het kader van de "Bijdrageregeling versterking economisch vestigingsklimaat Metropoolregio Rotterdam Den Haag 2015" een bijdrage van maximaal € 13.080 per gemeente te verlenen voor het laten opstellen van een warmte koude kaart.

De gemeente Rijswijk heeft hiervoor een subsidie aangevraagd.

Duurzaamheidsmaatregelen Plaspoelpolder

Het duurzaamheidsbudget 2015 is voor het grootste gedeelte aangewend in 2015. Voor de resterende € 50.000 van dit budget is planvorming en/of is een verplichting aangegaan, alleen heeft aanwending in 2015 niet plaatsgevonden. Het betreft met name de door het college toegezegde inzet rond duurzaamheids-maatregelen in de Plaspoelpolder in 2015/2016. Hiertoe is een specifieke reserve ingericht.

De aanwending van deze specifieke reserve t.a.v. elektrische laadpalen PPP vindt in 2016 plaats. Het saldo van de reserve van € 50.000 dient aan de reserve te worden onttrokken.

<i>Financiële gevolgen</i> <i>Product</i>	<i>Incidenteel</i> <i>Milieubeheer 7230</i>	<i>Structureel</i>			
	2016	2017	2018	2019	2020
Omgevingsdienst Haaglanden	-175.500	pm	pm	pm	pm
Uitgaven luchtkwaliteit	-82.000				
Uitgaven warmte koude kaart	-13.080				
Inkomsten subsidies	95.080				
Duurzaamheidsmaatregelen					
Plaspoelpolder	-50.000				
Onttrekking aan de reserve	50.000				

Beleidsproduct: Huishoudelijk/bedrijfsafvalwater 7290

Vergoeding rioolgemalen (endogeen, incidenteel)

In 2012 is een wijzigingsovereenkomst zuivering technische werken opgesteld met het Hoogheemraadschap van Delfland. Hierin is opgenomen dat er vanaf 1 januari 2016 geen onderlinge verrekeningen meer plaatsvinden aangaande rioolgemalen. In de begroting 2016 is hiermee rekening gehouden vanaf 2017. Het bedrag van € 145.000 in 2016 kan ook vervallen. Vanwege het budgettaire neutrale karakter van de riolering vindt er een verrekening met de reserve riolering plaats.

<i>Financiële gevolgen</i> <i>Product</i>	<i>Incidenteel</i> <i>Huishoudelijk/bedrijfsafvalwater 7290</i>	<i>Structureel</i>			
	2016	2017	2018	2019	2020
Vergoeding rioolgemalen	145.000				
Storting in de reserve					
Riolering	-145.000				

Beleidsproduct: Ruimtelijke ordening 8100

Ruimtelijke Ordening (endogeen, structureel)

In de begroting 2016 is een bezuiniging doorgevoerd vanuit de analyse onderuitputting van in totaal € 480.000. Om eventuele tegenvallers op te kunnen vangen is de post onvoorzien met € 50.000 verhoogd tot € 100.000.

In verband met de intensivering van het aantal deelopgaven in de Opgave Bogaard en Omgeving en de in zijn algemeenheid aantrekkende economie is vaker inhuur van externe deskundigheid nodig. In verband hiermee is het nodig om de post externe adviezen bestemmingsplannen weer op haar oude niveau vast te stellen en structureel te verhogen met € 22.830. De post onvoorzien wordt met hetzelfde bedrag verlaagd (zie Algemene Dekkingsmiddelen en onvoorzien).

Anterieure overeenkomsten (exogeen, incidenteel)

Herontwikkeling HBG-locatie

Voor de herontwikkeling van de HBG locatie heeft Syntrus Achmea Real Estate & Finance een voorschot betaald van € 50.000 als bijdrage in de ambtelijke kosten. Op dit moment wordt gewerkt aan een anterieure overeenkomst, waarin de totale ambtelijke kosten en kosten voor de aanpassingen in het openbaar gebied als gevolg van dit bouwplan worden opgenomen.

Bouwplan Laantje van Braskamp

Met Van Willigen Partners B.V. is een anterieure overeenkomst gesloten, waarin in artikel 6 is bepaald dat zij een bijdrage leveren in de kosten voor de vereiste planologische medewerking voor het bouwplan Laantje van Braskamp en te voldoen aan de gemeente. De bijdrage in de kosten bedraagt € 25.000.

<i>Financiële gevolgen</i>	<i>Incidenteel</i>	<i>Structureel</i>			
<i>Product</i>	<i>Ruimtelijke ordening 8100</i>				
	2016	2017	2018	2019	2020
Externe adviezen					
bestemmingsplannen	-22.830	-22.830	-22.830	-22.830	-22.830
Anterieure overeenkomsten:					
- uitvoeringskosten	-75.000				
- bijdrage ambtelijke kosten	75.000				

Huis van de Stad (endogeen, incidenteel)

In het raadsvoorstel 16-012 is de raad voorgesteld in te stemmen met het in beeld brengen van een gefaseerde uitvoering van het huis aan de stad. Hierbij is aangegeven de begrotingswijziging te verwerken in de 1^e halfjaarrapportage.

<i>Financiële gevolgen</i>	<i>Incidenteel</i>	<i>Structureel</i>			
<i>Product</i>	<i>Bouwgrondexploitaties 8300</i>				
	2016	2017	2018	2019	2020
Huis van de Stad	-312.500				

Verhuur voormalige TH-locatie (endogeen, structureel)

Het Centraal Orgaan opvang Asielzoekers (COA) heeft voor de tijdelijke huisvesting van asielzoekers het terrein van de voormalige TH-locatie aan de Lange Kleiweg 80 gehuurd. De huurprijs bedraagt 250.000 per jaar.

<i>Financiële gevolgen</i>	<i>Incidenteel</i>	<i>Structureel</i>			
<i>Product</i>	<i>Bouwgrondexploitaties 8300</i>				
	2016	2017	2018	2019	2020
Verhuur vml. TH-locatie	187.500	250.000	250.000	250.000	62.500

Beleidsmatige ontwikkelingen

Kinderboerderij

In 1996 heeft de gemeente voor een periode van 10 jaar een overeenkomst afgesloten over de kinderboerderij met de beheerder (Middin). Sinds 2006 is dit jaarlijks stilzwijgend verlengd. De overeenkomst wordt in 2016 geactualiseerd. Ambtelijk is hiertoe in maart 2016 het overleg gestart. Het aangaan van een nieuwe overeenkomst heeft mogelijk financiële gevolgen. In een volgende rapportage zal hierop worden ingegaan.

Stadspark Wilhelminapark

Teneinde uitvoering te geven aan de ontwikkeling van het Wilhelminapark tot Stadspark worden de volgende acties uitgevoerd:

- Het opstellen van een Programma van Eisen alsmede een marktconsultatie ten behoeve van het toevoegen van horeca aan het park;
- Het intensiveren van natuureducatie in samenhang met de biodiversiteit en natuurwaarden in het park;
- Vervolg omgevingsconsultatie doelgroep jeugd;
- Quick wins: kleinschalige investeringen teneinde het gebruik als stadspark te stimuleren;

- Het opstellen van een meerjarenprogramma Stadspark Wilhelminapark waarin ook aandacht voor cofinanciering op de terreinen natuurintensivering en -educatie, sport, spel en beweging, cultuur.

In de 2^e halfjaarrapportage zal er worden ingegaan op de kosten van de verschillende planonderdelen en de mogelijke kostendragers.

Afvalbeleid

De raad heeft in 2015 ingestemd met een veranderd afvalbeleid voor het omgekeerd inzamelen. Hiertoe worden de inzamelmiddelen voor het restafval centraal in de wijk ondergronds gebracht. De komende jaren zal dit worden uitgerold per wijk.

Zwerfafval

Door verschillende oorzaken zien we negatieve en kostenverhogende effecten ontstaan op het gebied van huishoudelijk (en zwerf)afval. Steeds meer ondergrondse containers zijn alleen toegankelijk met een Avalex- pas. Mensen die geen pas hebben plaatsen illegaal hun afval naast de container. Dit vraagt extra inzet van de Reiniging inspecteurs en van de medewerkers die de zakken apart moeten inzamelen.

Een ander negatief effect van het afsluiten van de ondergrondse containers is dat hiermee deze voorzieningen niet meer gebruikt kunnen worden om prullen en hondenpoepzakken in weg te gooien. Om te voorkomen dat er daardoor meer zwerfafval ontstaat, worden er meer prullenbakken geplaatst. Dit betekent extra capaciteit en kosten die via de afvalstoffenheffing bij ieder huishouden in rekening worden gebracht.

Daarnaast zien we ook een toename in illegale stortingen in de openbare ruimte van chemisch afval, bouw- en sloopafval, autobanden etc. Waarschijnlijk mede veroorzaakt doordat de Avalex brengstations tegenwoordig een vergoeding vragen voor deze soorten afval. Ook hiervoor geldt dat extra inzet van de medewerkers en Reiniging inspecteurs wordt gevraagd om het afval te inspecteren, zo mogelijk te handhaven en op te ruimen. Indien de boetes die door de Reiniging inspecteurs worden opgelegd gefiscaliseerd worden, komt het boetebedrag ten goede aan de gemeente en wordt het beslag op de afvalstoffenheffing kleiner.

Verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan (vGRP)

In september van dit jaar wordt het verbreed gemeentelijke rioleringsplan (vGRP) in de raad besproken. Dit heeft consequenties voor de investeringen en zorgt ook voor een verschuiving van kosten in het onderhoud. Nadat het vGRP door de raad is vastgesteld zullen de financiële wijzigingen voor de komende jaren worden doorgevoerd.

DSM

Per 1 januari 2016 is de GR grondwateronttrekking Delft Noord ontbonden. De gemeente Delft heeft met het Hoogheemraadschap van Delfland afspraken gemaakt over het onttrekken van het grondwater tot 2029. Met de gemeente Delft zijn er overleggen over de bijdrage van de gemeente Rijswijk aan de grondwateronttrekking.

Implementatie Omgevingswet

Op 1 juli 2015 heeft de Tweede Kamer het wetsvoorstel Omgevingswet aangenomen. Het kabinet wil de Omgevingswet in 2018 in werking laten treden.

Het plan van aanpak zal de doelen en de inrichting van het implementatietraject omschrijven en zal zich daarbij in ieder geval dienen te richten op het tot stand komen van de drie belangrijkste bouwstenen: de Omgevingsvisie, het Omgevingsplan en het inrichten van de integrale procedures op het gebied van de vergunningverlening, het toezicht en de handhaving. Het plan van aanpak leidt mogelijk tot financiële consequenties, hier wordt in de 2e halfjaarrapportage op teruggekomen.

Wijkbus

Vanaf 1 januari is wijkmanagement met de pilot de wijkbus gestart. Deze bus wordt ingezet als mobiele werkplek/ideeënbuss. De wijkcoördinatoren gaan hiermee op pad, zodat zij bewoners/organisaties/ondernemers in wijken spreken, horen wat er leeft in verschillende buurten en bewoners stimuleren met elkaar ideeën en initiatieven op te pakken.

De wijkbus zit niet in het gemeentelijke tractieplan. De jaarlijks te verwachte kosten voor deze wijkbus zijn € 3.500. Deze onderhoudskosten worden opgevangen binnen het huidige onderhoudsbudget voor tractie.

ISV-3

Op 30 juni 2015 hebben we u geïnformeerd over de afronding van het investeringsbudget Stedelijke Vernieuwing 3 (ISV-3) en de eindrapportage aan de provincie Zuid-Holland (IB 15-097). Op 18 december 2015 heeft de provincie besloten tot vaststelling van de subsidie overeenkomstig de beschikking voor een bedrag van € 5.306.000.

Door middel van deze subsidie heeft Rijswijk projecten kunnen uitvoeren op het gebied van:

- wijkvernieuwing en woningbouw;
- herinrichting van de openbare ruimte en infrastructuur;
- versterking van het groengebied en cultuurhistorisch erfgoed;
- geluid.

In het vaststellingsbesluit is aangegeven dat er nog een aantal prestaties moet worden gerealiseerd, met name op het gebied van woningbouw. Voor een deel zijn de prestaties inmiddels geleverd. Via de reguliere planning- en controlcyclus blijven wij u informeren over de uitvoering van de resterende projecten.

ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN EN ONVOORZIEN

Beleidsproduct: Algemene dekkingsmiddelen 9500

Verplaatsing waterscouting Dorus Rijkers (endogeen, incidenteel)

Als gevolg van de aanleg van de Rotterdamse Baan moest de huisvesting van de Waterscouting Dorus Rijkers worden verplaatst. Er werd besloten om het huidige clubhuis te verplaatsten naar een nieuwe locatie aan het Jaagpad. Verder werd afgesproken dat de gemeente Rijswijk het terrein bouwrijp zou maken en de kosten worden vergoed door de Rotterdamse Baan (gemeente Den Haag). Hiertoe is een kostenraming opgesteld, waarin o.a. de volgende zaken zijn opgenomen: aanleg van (pers)riolering, nutsvoorzieningen, diverse onderzoeken, aanleg van een steiger aan het Rijn-Schiekanaal, aanpassen van bestaande verharding. De totaal geraamde kosten waren begroot op € 134.770. De gemeente Den Haag heeft het bedrag van € 134.770 overgemaakt op de rekening van de gemeente Rijswijk.

Ontwikkeling van de algemene uitkering gemeentefonds (exogeen, structureel)

Decembercirculaire 2015

In deze nota worden de mutaties van de laatste ontvangen Decembircirculaire 2015 opgenomen. De belangrijkste mutatie van de Decembircirculaire bestaat uit een verhoging van de algemene uitkering voor gemeenten vanwege de kosten voor gemeenten voor het organiseren en uitvoeren van het referendum over de Associatieovereenkomst tussen de Europese Unie en Oekraïne gehouden op 6 april jl. Deze hogere uitkering is in het programma Algemeen Bestuur en Organisatie in mindering gebracht op de kosten.

Meicirculaire 2016

De Meicirculaire wordt normaal gesproken niet verwerkt in de eerste halfjaarrapportage, omdat deze pas begin juni beschikbaar komt. De Meicirculaire geeft o.a. informatie over de herverdeeffecten op het gebied van het gemeentefonds, BUIG en sociaal domein. Daarnaast zal ook het accres worden opgenomen. Op dit moment is nog geen betrouwbare inschatting te geven over de ontwikkeling van de algemene uitkering voor onze gemeente. Gelet op de financiële impact van de Meicirculaire is de berekening hiervan alvast apart via een raadsinformatiebrief aan uw raad verzonden, zodat de uitkomsten vóór het kaderdebat beschikbaar zijn.

Herijking gemeentefonds

Vorig jaar heeft in het kader van de 2e fase groot onderhoud een herijking plaatsgevonden van 3 (sub)clusters van de algemene uitkering: Volkshuisvesting, Ruimtelijke ordening en Sociale Voorzieningen (VHROSV). Gemeenten met een groot buitengebied zouden er flink op vooruit gaan. Maar op advies van de Raad voor de Financiële Verhoudingen (RFV) en de VNG werd een verdiepend onderzoek ingesteld, waarbij intussen 1/3e van de resultaten werden doorgevoerd in de Meicirculaire 2015. Inmiddels zijn de resultaten van het verdiepend onderzoek ook bekend en die houden een bevestiging in van het eerdere onderzoek. Dat zou betekenen dat grofweg alsnog het resterende 2/3e deel van de eerdere resultaten wordt doorgevoerd in de komende Meicirculaire 2016. De fondsbeheerders vroegen afgelopen maand wederom advies aan RFV en VNG, waarbij in overweging werd gegeven de resultaten van het verdiepend onderzoek niet of later in te voeren. Ultimo april werd bekend dat de RFV adviseert de resultaten van het verdiepend onderzoek onverkort door te voeren. De commissie Financiën van de VNG komt tot tweeledige bevindingen. Enerzijds stelt men vast dat voldoende is aangetoond dat er bij een verdeling op basis van werkelijke kosten meer geld naar de plattelandsgemeenten moet. Anderzijds constateert de commissie verder dat er nog vragen leven bij de uitgaven voor Gebiedsontwikkeling. Deze zouden opnieuw moeten worden bekeken in relatie tot uitgaven binnen aanpalende taakvelden. Het resultaat van het aanvullend onderzoek kan dan worden verwerkt in de meicirculaire 2017. Het VNG-bestuur buigt zich er 19 mei 2016 over, waarna het definitieve advies aan de fondsbeheerders wordt gegeven. Toch geeft de mening van de commissie financiën een bepaalde richting aan. Uiteindelijk zullen de beheerders van het gemeentefonds een besluit nemen. We gaan ervan uit dat dit bekend wordt gemaakt in de komende Meicirculaire 2016.

Algemene vergoeding AZC (endogeen, structureel)

Om gemeenten te ondersteunen biedt het COA vergoedingen aan gemeenten waar een opvangcentrum is gevestigd. Deze vergoedingen vinden hun wettelijke basis in het Faciliteitenbesluit opvangcentra. Op basis van het Faciliteitenbesluit kan een gemeente waar een opvanglocatie is gevestigd, aanspraak maken op deze uitkeringen. De hoogte hiervan is gerelateerd aan de capaciteit van het centrum.

In februari hebben wij u geïnformeerd over de overeenkomsten en afspraken met het COA. Hierbij hebben we aangegeven de kosten algemene vergoeding te reserveren voor onvoorziene kosten. De uitgaven voor het communicatietraject ad € 25.000 en de meerkosten voor de onderwijshuisvesting zijn in mindering gebracht op deze reservering (zie ook Programma Onderwijs beleidsproduct huisvesting onderwijs).

Dividend BNG (exogeen, structureel)

Ten opzichte van 2014 is de nettowinst van de BNG weer toegenomen van € 124 miljoen in 2014 naar € 226 miljoen in 2015). De aandeelhouders van de BNG (de Staat en de gemeenten) mogen op een dividend van 25 procent rekenen. Dat komt neer op een dividendbedrag van bijna € 57 miljoen.

Voor Rijswijk bekend dit dat de raming van € 96.340 met € 72.160 kan worden verhoogd tot € 168.500. De achterliggende feiten rechtvaardigen het dividend structureel hoger te ramen.

Herfinanciering per 1 september 2020 (endogeen, structureel)

In de paragraaf Financiering is een toelichting opgenomen over de herfinanciering van de renteswap.

Financiële gevolgen Product	Incidenteel		Structureel		
	Algemene dekkingsmiddelen 9500				
	2016	2017	2018	2019	2020
Verplaatsing Dorus Rijkers					
- uitvoeringskosten	-134.770				
- bijdrage gemeente Den Haag	134.770				
Algemene uitkering decembercirculaire 2015	9.000	-2.000	-2.000	-2.000	-2.000
Algemene uitkering referendum	45.000				
Algemene vergoeding AZC	32.670	98.010	98.010	98.010	
Nader te bepalen uitgaven AZC	-7.670	-59.020	-59.020	-59.020	
Dividend BNG	72.160	72.160	72.160	72.160	72.160
Herfinanciering renteswap			-330.000	-580.000	-160.000

Beleidsproduct: Onvoorzien 9510

Onvoorzien (endogeen, incidenteel)

In het programma Wonen en Leven is de in de begroting opgenomen bezuiniging op de post bestemmingsplannen teruggedraaid (€ 22.830). Dit wordt ten laste gebracht van de post onvoorzien.

Financiële gevolgen Product	Incidenteel		Structureel		
	Onvoorzien 9510				
	2016	2017	2018	2019	2020
Externe adviezen bestemmingsplannen	22.830				

ONTWIKKELING PARAGRAFEN

PARAGRAAF WEERSTANDSVERMOGEN EN RISICOBEBEERSING

Risico top 5

Om de risico's van de gemeente Rijswijk in kaart te brengen is een risicoprofiel opgesteld. De gemeente probeert zo goed mogelijk de risico's in kaart te brengen. De afdelingen stellen een risicoprofiel samen m.b.v. het softwareprogramma NARIS®.

In de kern draait NARIS® om het vastleggen en analyseren van risico's, beheersmaatregelen en opgetreden risico's (incidenten). Risico's hebben impact op de activiteiten (processen en projecten) die de organisatie onderneemt om haar doelen te realiseren. Door risico's te koppelen aan projecten, processen en/of doelstellingen ontstaat direct inzicht waarop gestuurd moet worden om grip te houden op de belangrijkste risico's van de organisatie.

P&C-cyclus

De nota weerstandsvermogen en risicomanagement schrijft een koppeling van het risicoprofiel m.b.v. NARIS® voor bij de diverse beleidsrapportages zoals programmabegroting, jaarrekening en tussentijdse rapportages.

Wij hebben de risico's aan de hand van het opgestelde risicoprofiel, met behulp van het risicomanagement informatiesysteem geactualiseerd. Dit heeft geleid tot een aantal wijzigingen binnen de top 5 van de grootste risico's. Het risico over de mogelijke gevolgen van de herverdeling van het gemeentefonds (zie Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien). Daarnaast zijn de kosten van de invoering van het individueel Keuze Budget (IKB) in deze rapportage als last opgenomen, waarmee het risico is komen te vervallen (zie paragraaf bedrijfsvoering).

In het risicomanagement informatiesysteem zijn op dit moment nog 60 risico's opgenomen met een in totaal geraamd risico van € 16.070.000.

De grootste vijf risico's zijn hieronder opgenomen. Het totaal risico van deze vijf risico's bedraagt € 4.200.000.

Risico	Kans	Financieel gevolg	Invloed
Wet Werk en Bijstand	70%	max. € 1.200.000	13.43%
Bezuinigingen op de macrobudgetten en veranderingen in het rekenmodel waarmee de macrobudgetten worden berekend, kunnen leiden tot tekorten op de lokale rijkssubsidie. Een dergelijke overheidsmaatregel kan niet worden voorkomen en kan leiden tot tekorten. Het participatiebudget wordt maximaal ingezet voor bevordering van uitstroom uit de uitkering zodat de uitgaven aan uitkeringen zo laag mogelijk blijven en het eventuele tekort zoveel als mogelijk beperkt blijft.			
Sociaal Domein	50%	max. € 1.200.000	9.69%
Beoogd kostenbesparend beleid/concept WMO wordt niet gehaald.			
De uitdaging vanuit de Wmo is om de zorgvraag te keren. Dit door voorzieningen te versoberen, meer te verwachten van de eigen kracht en eigen netwerk van burgers en middel algemene voorzieningen duurder maatwerk te voorkomen. Door de uitvoer van de innovatieagenda Sociaal Domein en de inzet van een sociaal wijkteam wordt getracht de zorgvraag te keren. De effecten van deze maatregelen laten zich echter moeilijk voorspellen, waardoor de vraag is of de taakstelling behaald zal worden. Ter verduidelijking: dit risico behelst niet het feit dat de herindicering niet snel genoeg verloopt om de korting op te vangen. Het beschreven risico betreft de nieuwe WMO-taken.			
Algemene uitkering	70%	max. € 600.000	6.74%
De hoogte van de nacalculatie aan gemeenten uit het gemeentefonds is onzeker.			
Algemene uitkering	70%	max. € 620.000	6.70%
Herverdeling gemeentefonds pakt voor Rijswijk negatief uit. Het ministerie van Binnenlandse Zaken is bezig met een herverdeling (2 ^e fase) van het gemeentefonds. Ze beoogt hierbij de middelen ten gunste van kleinere gemeenten te herverdelen over alle gemeenten. In de Meicirculaire 2015 is de 1 ^e fase (1/3 deel doorgevoerd).			

Risico	Kans	Financieel gevolg	Invloed
Naar verwachting wordt het restant (2/3 deel) ook doorgevoerd. Een en ander zal duidelijk worden in de Meicirculaire 2016.			
Bouwgrondexploitaties	50%	Max. € 600.000	6.46%
Een langere procedure zorgt voor vertraging in de bouwgrondexploitatie (rente-verlies en beheerkosten)			

Analyse risicomanagement RijswijkBuiten

Afzonderlijk van het gemeentebreed gehanteerd risicomanagementsysteem is door een extern bureau een risicoanalyse uitgevoerd op de grondexploitatie RijswijkBuiten. Omdat de werkwijze niet geheel overeenkomt met het gehanteerde systeem worden de resultaten apart vermeld en zijn deze niet opgenomen in bovenstaand overzicht.

In de berekening van de benodigde weerstandscapaciteit en het weerstandsvermogen wordt wel rekening gehouden met de uitkomsten van de risicoanalyse van RijswijkBuiten.

Najaar 2015 is opdracht gegeven de risicoparaagraaf van de grondexploitatie Sion 't Haantje te analyseren, met als doel de uitkomsten van die analyse mee te nemen in de eerstvolgende herziening van de grondexploitatie Sion 't Haantje in 2016. Over de inhoud van de uitgevoerde analyse en de beheersingsmaatregelen wordt de raad afzonderlijk geïnformeerd.

Op basis van het gewogen risico's vanuit de gewogen bandbreedtemethode en met een zekerheidsmarge van 75% uit de Monte Carlo Simulatie is er een weerstandsvermogen nodig van in totaal € 24,0 mln. Rekening houdend met de post risico en onvoorzien in de grondexploitatie, het geprognosticeerde resultaat en de reeds gevormde reserve (financierings)risico's RijswijkBuiten is er een aanvullende buffer nodig van € 8,5 mln.

Nadat de 5e herziening van de grex Sion 't Haantje met uw raad is besproken, worden de wijzigingen met betrekking tot de risico's in de paraagraaf weerstandvermogen en risicobeheersing van de begroting 2017 verwerkt.

Reserve (financierings)risico's RijswijkBuiten

In 2013 is een reserve ingesteld om de (financierings)risico's van RijswijkBuiten af te dekken. De voeding hiervan vond plaats door het verschil van het calculatietarief voor de rentekosten van 4% in de grex en de rente van de renteswap van 3,78% te storten in een reserve. Als gevolg van een wijziging van het BBV is de doorbelasting van rente aan grondexploitaties aangescherpt en is deze werkwijze niet meer toegestaan. Vanaf 2016 wordt 3,78% in rekening gebracht. De financieringsrisico's na afloop van de renteswap zijn afgedekt met forwardleningen. Voor de grondexploitatie heeft dit forse voordelen. De overige risico's kunnen - na aftrek van de post onvoorzien in de grex - worden opgevangen binnen het weerstandvermogen van de algemene dienst.

Voorgesteld wordt de bestemmingsreserve te laten vrijvallen en het saldo ten gunste van de algemene reserve te brengen.

PARAGRAAF ONDERHOUD KAPITAALGOEDEREN

Actualisatie Verbreed Gemeentelijke RioleringsPlan (vGRP)

In 2014 heeft de gemeente Rijswijk in het kader van de Netwerkorganisatie Afvalwaterketen Delfland (NAD) afgesproken dat er 10% bezuinigd gaat worden op rioleringswerkzaamheden. Deze bezuiniging wordt mogelijk door in de regio meer samen te werken. Dit is van invloed op het huidige Verbreed Gemeentelijke RioleringsPlan (vGRP) dat tot 2017 loopt. In september wordt een geactualiseerd plan aan de raad voorgelegd.

PARAGRAAF BEDRIJFSVOERING

Organisatieontwikkeling

De organisatieontwikkeling naar meer wendbare en duurzame organisatie met de beschikbare middelen om het bestuur zo goed mogelijk te faciliteren het collegeprogramma uit te voeren vraagt een nieuwe manier van werken en ander gedrag van het management en de medewerkers. Het HRM- beleid en –instrumentarium ondersteunt en stimuleert de realisatie van de organisatiedoelen. Dit betekent ook dat het HRM-beleid en instrumentarium moet worden aangepast.

Reserve gemeente personeel (endogeen, incidenteel)

Op 8 september 2015 heeft het college deze reserve in te zetten voor het trainingsprogramma van de organisatieontwikkeling. Het betreft leerwerkplaatsen voor de opgaveteams, leiderschapstrajecten voor de opgavenmanagers en trainingen op specifieke rollen. Het resterende saldo is nodig voor de verdere uitrol van het trainingsprogramma

Decentrale arbeidsvoorwaarden (endogeen, incidenteel)

In het verleden is besloten om een deel van de uitgaven van het persoonsgebonden budget (PGB) (verkoop uren, bijdrage gezondheid bevorderende maatregelen, etc.) aan de reserve decentrale arbeidsvoorwaarden te onttrekken. Er resteert nog € 17.100 in de reserve. Dit bedrag is bestemd voor de verplichtingen uit het PGB.

Individueel keuze budget (exogeen, incidenteel)

De invoering van het Individueel keuzebudget (IKB) is een verdere stap in de modernisering van de arbeidsvoorwaarden van de gemeentelijke sector. Het IKB sluit aan bij de wens voor meer keuzevrijheid voor de werknemer, met meer mogelijkheden voor individueel maatwerk. Het IKB is voor alle gemeenten in de basis gelijk, waardoor dit aansluit op de behoefte van werkgevers en werknemers om individuele keuzevrijheid vorm te geven binnen centrale kaders. In het cao-akkoord is afgesproken om de vakantietoelage, de levenslooptoelage, de eindejaarsuitkering en 14,4 bovenwettelijke vakantie-uren in te zetten als bronnen voor het IKB.

In overeenstemming met het Besluit Begroting en Verantwoording moeten de gelden worden verantwoord in het jaar waarin de rechten zijn opgebouwd. Dit is een eenmalige tegenvaller van ca. € 1,2 miljoen (dit is o.a. 7/12 van het vakantiegeld van het gemeentelijk personeel) voor het jaar 2016. Deze tegenvaller kan opgevangen worden door een onttrekking te doen aan de algemene reserve, een werkwijze die bij veel gemeenten wordt toegepast.

Cao gemeenten 2016 - 1 mei 2017 (exogeen, structureel)

De salarisverhoging in 2016 bedraagt 3%. In de begroting is slechts rekening gehouden met de lasten van de afspraken in het pensioenakkoord van 2014 en het loonruimteakkoord van 2015 (in totaal 0,74%). Na aftrek van de verlaging van de pensioenpremie 2016 (0,32%), resteert er een tekort in 2016 van 1,94% (ca. € 500.000). De salarisverhoging vanaf 2017 bedraagt 0,4%. Dat betekent een verdere verhoging van het tekort met ongeveer € 100.000.

<i>Financiële gevolgen</i>	<i>Incidenteel</i>	<i>Structureel</i>			
<i>Product</i>	<i>Bedrijfsvoering</i>				
	2016	2017	2018	2019	2020
trainingsprogramma van de organisatieontwikkeling	-379.270				
Onttrekking aan de reserve	379.270				
gemeentepersoneel					
Persoonsgebonden budget	-17.100				
Onttrekking aan de reserve Decentrale arbeidsvoorwaarden	17.100				
Individueel keuzebudget	-1.200.000				
Onttrekking aan de algemene reserve	1.200.000				
CAO gemeenten	-500.000	-600.000	-600.000	-600.000	-600.000

Kapitaallasten investeringen en bespaarde rente (endogeen, structureel)

De doorrekening van de kapitaallasten vanuit de jaarrekening 2015 bedragen € 899.620 voordelig in 2016. In de begroting wordt echter al rekening gehouden met lagere kapitaallasten als gevolg uitstel van investeringen en is een stelpost opgenomen van € 500.000. Per saldo een voordeel van € 399.620.

Bespaarde rente (endogeen, structureel)

Door een toename van de reserves en voorzieningen t.o.v. de primitieve programmabegroting 2016 wordt er een voordeel behaald op de bespaarde rente van € 111.280.

<i>Financiële gevolgen</i> <i>Product</i>	<i>Incidenteel</i> <i>Kapitaallasten</i>	<i>Structureel</i>			
	2016	2017	2018	2019	2020
Kapitaallasten investeringen	899.620	280.260	329.040	-11.650	39.980
Stelpost kapitaallasten	-500.000				
Bespaarde rente	111.280	111.280	111.280	111.280	111.280

PARAGRAAF FINANCIERING

Rente exploitatie (exogeen, incidenteel)

In 2016 is de rente van kasgeldleningen naar zeer lage niveaus gedaald (aflopend naar -0,37% in april 2016 voor 1-maands kasgeldleningen). Het lage renteniveau op de geldmarkt zal waarschijnlijk tot ver in 2017 worden gehandhaafd. Ook de rente voor de langere termijn (kapitaalmarkt) bereikte de laagste bodems sinds jaren. Op deze bodems hebben wij de herfinanciering per 1 september 2020 afgesloten.

Daarnaast hebben wij in het eerste halfjaar 2016 optimaal gebruik gemaakt van de lage rente van korte termijnleningen en de kasgeldlimiet overschreden (binnen de hiervoor geldende regels). In het tweede kwartaal 2016 zal de maximale periode van de overschrijding van de kasgeldlimiet bereikt worden en zal een deel van de opgenomen kasgeldleningen worden omgezet in leningen minimaal > 1 jaar. De financiële effecten worden verwerkt in de 2e halfjaarrapportage 2016.

Herfinanciering per 1 september 2020

Op 22 maart jl. hebben we u geïnformeerd over de financieringsstrategie. U heeft daar uw inbreng gedeeld en uw voorkeur aangegeven voor “scenario 4”, het aangaan van forwardleningen. In april hebben wij aan u een raadsinformatiebrief verzonden. Met deze brief hebben we u geïnformeerd over de mogelijkheden, onze afweging en keuze en zijn wij ingegaan op uw vragen en hebben wij het vervolgproces samengevat.

Dit heeft geresulteerd in het afsluiten per 12 april jl. voor:

- RijswijkBuiten van € 62 miljoen aan leningen tegen een gemiddeld rentepercentage van 1,04 tot 2023;
- de algemene dienst voor een bedrag van € 70 miljoen tegen een gemiddeld rentepercentage van 1,95. Het bedrag van € 70 miljoen bestaat uit vijf leningen van elk € 14 miljoen af te lossen in de periode 2035-2055. Elke vijf jaar vervalt een lening van € 14 miljoen beginnend bij 2035.

Van de leningen worden de hoofdsommen per 1 september 2020 ontvangen.

Het afsluiten van deze forwardleningen geeft de gemeente Rijswijk na het aflopen van de bestaande renteswap per 1 september 2020 zekerheid over de hoogte van de rente, daarnaast wordt ook geprofiteerd van de lage rente van dit moment. Vanaf 1 september 2020 tot ultimo 2023 kan voor RijswijkBuiten rekening worden gehouden met een voordelig saldo ten opzichte van de huidige rente van circa € 3,7 miljoen. Daarnaast wordt voor de algemene dienst een structureel voordeel behaald van circa € 1,26 miljoen per jaar ten opzichte van het huidige rentepercentage van 3,78. In de huidige meerjarenbegroting is ingaande 2019 al rekening gehouden met een structureel voordeel van € 580.000. Dus er ontstaat ingaande 2021 (het 1e gehele jaar na de herfinancieringsdatum 1 september 2020) een extra voordeel van circa € 680.000 per jaar.

ONTWIKKELING INVESTERINGSKREDIETEN 2016

Herstel asfaltwegen

In het project Treubstraat zijn verschillende werkzaamheden samengevoegd tot één project. De asfaltwerkzaamheden zijn gecombineerd met de benodigde herinrichtingswerkzaamheden rondom de nieuwbouw de Hofmeesters. Daarnaast zijn er werkzaamheden bijgekomen i.v.m. de noodschool aan de Treubstraat. Dit voorjaar worden de werkzaamheden uitgevoerd. De Metropoolregio Rotterdam Den Haag heeft een subsidiebeschikking van € 250.000 afgegeven voor verbeteringen aan de verkeersveiligheid van de weg.

De raad wordt voorgesteld een krediet van € 250.000 beschikbaar te stellen.

Project fietsverbinding Jaagpad

Op het Jaagpad is asfaltonderhoud benodigd. Deze werkzaamheden worden meegenomen in het project fietsverbinding Jaagpad. Vanuit het onderhoudsbudget herstel asfaltwegen wordt € 160.000 bijgedragen.

Drie integrale beheerprojecten

De komende jaren worden drie straten, waar grootschalige onderhoudswerkzaamheden noodzakelijk zijn integraal opgepakt. Vanuit de verschillende onderhoudsinvesteringen wordt een bijdrage geleverd aan deze projecten. De uitvoering van de Frans Halskade start in 2016. Bij de Generaal Spoorlaan zijn de voorbereidingen op volle gang. Voor de Karel Doormanlaan worden verschillende scenario's voorbereid.

In 2016 wordt vanuit de volgende onderhoudsinvesteringen een bijdrage overgezet naar deze projecten;

Frans Halskade

Afkomstig van:

Vervanging vrijvervalriolen	€ 150.000
Overlast Bomen	€ 35.000

Generaal Spoorlaan

Afkomstig van:

Vervanging vrijvervalriolen	€ 215.000
Opwaarderen integrale straten	€ 35.000
Overlast bomen	€ 150.000

De Generaal Spoorlaan tussen de Burgemeester Elsenlaan en Huis te Landelaan wordt in 2017 opgepakt. Zowel bovengronds als ondergronds zijn er verschillende onderhoudswerkzaamheden noodzakelijk. Bij de Metropoolregio Rotterdam Den Haag (MRDH) is een subsidie t.b.v. de verkeersveiligheid van € 550.000 voor dit project aangevraagd. In juli van dit jaar zal de projectlijst inclusief de financiering door de MRDH worden vastgesteld.

Kleine kansrijke plekken

In park Cromvliet zijn de afgelopen periode verschillende onderhoudswerkzaamheden uitgevoerd. Voor deze onderhoudswerkzaamheden heeft de gemeente € 35.000 subsidie ontvangen van de provincie Zuid Holland. Met de omwonenden is een interactief participatietraject geweest. Om op de wensen van omwonenden in te kunnen spelen zijn er meerkosten gemaakt. De laatste werkzaamheden in het park worden in dit voorjaar afgerond. De oorspronkelijke projectraming was € 107.500. De verwachte uiteindelijke projectkosten zijn € 130.000. De overschrijding wordt binnen de investering Kleine kansrijke plekken opgevangen.

Herinrichten speelplekken in de wijk

Bij bodemonderzoek op de speelplek in de Doelenstraat is geconstateerd dat lokale bodemsanering noodzakelijk was. De benodigde werkzaamheden zijn afgerond en de herinrichting van de speelplek is in de afrondende fase. Voor het project was € 35.000 begroot. Door de sanering zijn de uiteindelijke projecten kosten gestegen naar € 47.000. Dit wordt binnen de investering herinrichten speelplekken in de wijk opgevangen.

Vervanging vrijvervalriolen

Over de afrekening van de werkzaamheden aan de Jaagpadleiding is, zoals in de jaarrekening reeds vermeld, een discussie tussen de gemeente en de aannemer. De onderhandelingen met de aannemer lopen momenteel nog. De verwachte meerkosten voor dit werk zijn € 230.000. Dit wordt binnen de investering vervanging vrijvervalriolen opgevangen.

Voor 2016 is er vooruitlopend op het vaststellen van het vGRP voor € 1.850.000 aan werkzaamheden uitgezet. Inclusief de meerkosten voor de Jaagpadleiding komt dit neer op een bedrag van € 2.080.000. In 2016 zal € 920.000 terugvloeien naar de rioolreserve.

Tramlijn 17-verbreding

De gemeente Rijswijk heeft in opdracht van de Metropoolregio Rotterdam Den Haag (MRDH) werkzaamheden uitgevoerd voor de verbreding van de Tramlijn 17. Naar verwachting worden deze werkzaamheden voor de zomer afgerond. Op het project zijn meerkosten gemaakt door wijzigingen aan onder andere de tramrails. Daarnaast is er voordeel behaald met de aanbesteding. Het project wordt in 2016 financieel afgerond en de gemaakte kosten worden volledig vergoed door de MRDH.

RESERVES, VOORZIENINGEN EN VOORHEEN VOORZIENINGEN

RESERVES

Algemene reserve

In het cao-akkoord is het Individueel keuzebudget (IKB) geregeld en is afgesproken om de vakantietoelage, de levenslooptoelage, de eindejaarsuitkering en 14,4 bovenwettelijke vakantie-uren in te zetten als bronnen voor het IKB.

In overeenstemming met het Besluit Begroting en Verantwoording moeten de gelden worden verantwoord in het jaar waarin de rechten zijn opgebouwd. Deze verantwoording is conform het BBV niet in de begroting opgenomen. Door de andere verantwoordingswijze ontstaat een eenmalige tegenvaller van ca. € 1,2 miljoen (dit is o.a. 7/12 van het vakantiegeld van het gemeentelijk personeel) voor het jaar 2016. Deze tegenvaller kan opgevangen worden door een onttrekking te doen aan de algemene reserve.

Reserve riolering

In 2012 is een wijzigingsovereenkomst zuivering technische werken opgesteld met het Hoogheemraadschap van Delfland. Hierin is opgenomen dat vanaf 1 januari 2016 er geen onderlinge verrekeningen meer plaatsvinden aangaande rioolgemaal. Het verschuldigde bedrag van € 145.000 komt in 2016 te vervallen en wordt in de reserve riolering gestort.

Reserve gemeentepersoneel

Het hogere leer- en ontwikkelbudget 2016 wordt gedekt uit de reserve gemeentepersoneel. Ook de noodzaak om te komen tot een meer structurele ontwikkeling van het personeel om steeds opnieuw in te kunnen spelen op (grote) veranderingen maakt het nodig dat meer geld wordt vrij gemaakt voor deze activiteiten. (Denk daarbij ook aan de grote veranderingen in het sociaal domein en binnenkort de omgevingswet.)

Reserve decentrale arbeidsvoorwaarden

Het beschikbare bedrag € 17.100 is bestemd voor de verplichtingen uit het cafetariamodel.

Reserve realisatie kunst in de openbare ruimte

Voor de Brede School Stationskwartier wordt in 2016 een kunstwerk gerealiseerd voor een bedrag van in totaal € 34.600. Voor de dekking van dit bedrag wordt eenzelfde bedrag onttrokken aan de reserve Realisatie kunst in de openbare ruimte.

Reserve duurzaamheid

Het duurzaamheidsbudget 2015 is voor het grootste gedeelte aangewend in 2015. Voor de resterende € 50.000 van dit budget is planvorming en/of is een verplichting aangegaan, alleen heeft aanwending in 2015 niet plaatsgevonden. Het betreft met name de door het college toegezegde inzet rond duurzaamheids-maatregelen in de Plaspoelpolder in 2015/2016. Bij de slotwijziging 2015 zijn deze middelen in een bestemmingsreserve ondergebracht. De aanwending van deze specifieke reserve t.a.v. elektrische laadpalen PPP vindt in 2016 plaats.

Reserve Sociaal Domein (endogeen, incidenteel)

In de 2e halfjaarrapportage van 2015 is de reserve WMO omgevormd tot een reserve Sociaal Domein. Hierbij is aangetekend dat er na het afronden van het jaar 2015 een zuiverder beeld is van financiën en dat dan opnieuw de wenselijkheid van een reserve wordt bekeken.

Naar aanleiding van de jaarrekeningresultaten over 2015 stellen wij voor de reserve vrij te laten vallen ten gunste van de algemene reserve. Dat betekent dan ook dat eventuele tekorten binnen het sociaal domein als gevolg van bijvoorbeeld het verlagen van de Rijkssubsidies (met name t.b.v. de bijstand) en de wet- en regelgeving waardoor tot 5 jaar na afloop voor de zorg van een jeugdige nog kan worden gedeclareerd, ten laste van de algemene reserve (kunnen) worden gebracht.

Reserve (financierings)risico's RijswijkBuiten

In 2013 is een reserve ingesteld om de (financierings)risico's van RijswijkBuiten af te dekken. De voeding hiervan vond plaats door het verschil van het calculatietarief voor de rentekosten van 4% in de grex en de rente van de renteswap van 3,78% te storten in een reserve. Als gevolg van een wijziging van het BBV is de doorbelasting van rente aan grondexploitaties aangescherpt en is deze werkwijze niet meer toegestaan. Vanaf 2016 wordt 3,78% in rekening gebracht. De financieringsrisico's na afloop van de renteswap zijn afgedekt met forwardleningen. Voor de grondexploitatie heeft dit forse voordelen. De overige risico's kunnen - na aftrek van de post onvoorzien in de grex - worden opgevangen binnen het weerstandvermogen van de algemene dienst.

Voorgesteld wordt de bestemmingsreserve te laten vrijvallen en het saldo ten gunste van de algemene reserve te brengen.

<i>Financiële gevolgen Product</i>	<i>Incidenteel Structureel</i>					
	<i>Reserves en voorzieningen</i>					
	2016	2017	2018	2019	2020	
Algemene reserve onttrekking	1.200.000					
Reserve riolering storting	-145.000					
Bestemmingsreserve gemeentepersoneel onttrekking	379.270					
Reserve decentrale arbeidsvoorwaarden onttrekking	17.100					
Reserve realisatie kunst in de openbare ruimte onttrekking	34.600					
Reserve duurzaamheid onttrekking	50.000					
Reserve (financierings)risico's RijswijkBuiten vrijval	841.000					
Reserve Sociaal domein vrijval	1.384.350					
Algemene reserve storting	-2.225.350					

KADERNOTA 2017

Inleiding

De kadernota markeert de jaarlijkse start van de gemeentelijke sturingscyclus. Bij de kadernota stelt u de kaders vast waarbinnen de begroting voor het nieuwe jaar moet worden uitgewerkt.

In de kadernota wordt de meerjarenbegroting geactualiseerd: de invloed van de loon- en prijsontwikkeling, ontwikkelingen in de inkomsten en onontkoombare knelpunten worden in kaart gebracht. De kadernota bepaalt het beginsaldo van de begroting 2017 en geeft de ruimte weer waar binnen de uitvoering van het collegeprogramma moet plaatsvinden.

Evenals voorgaande jaren is de meicirculaire niet in de kadernota verwerkt, omdat deze te laat verschijnt. Omdat de uitkomsten van de circulaire van groot belang zijn voor de meerjarenbegroting, is ervoor gekozen middels een afzonderlijke informatiebrief de doorrekening van de circulaire vóór het kaderdebat aan uw raad voor te leggen.

De input van de raadsfracties wordt meegenomen bij het opstellen van de begroting 2017. Afhankelijk van de effecten van de meicirculaire en de inbreng van de raad, zal het college met voorstellen komen voor een sluitend meerjarenperspectief.

Begrotingsrichtlijnen

Prijsstijging

Door het Centraal Plan Bureau wordt een inflatiepercentage geprognoseerd van 1,00%. Deze prijsstijging van de materiële budgetten ten opzichte van de begroting 2015 wordt alleen toegekend indien dit afdoende wordt onderbouwd. Er is een uitzondering gemaakt voor de aanneembudgetten van stadsbeheer (€ 55.000) en de huur van Hoogvoorde (€ 23.000).

Subsidies aan derden

De subsidies worden jaarlijks geïndexeerd overeenkomstig de stijging of daling van het Consumenten Prijs Indexcijfer, gepubliceerd door het Centraal Bureau voor de Statistiek. De basis voor de indexatie is het voorafgaande jaar ten opzichte van het jaar waarin de raming van de subsidie plaatsvindt. Het percentage is vastgesteld op 0,6%.

Gemeenschappelijke regelingen

In de colleges van alle Haaglandengemeenten is afgesproken dat voorafgaande aan een nieuwe begrotingscyclus gezamenlijke afspraken worden gemaakt over de financiële kaderstelling voor gemeenschappelijke regelingen. Er is gezamenlijk een kaderbrief vastgesteld en verstuurd naar de verschillende GR'en. Voor Rijswijk zijn dat VeiligheidsRegio Haaglanden, OmgevingsDienst Haaglanden, Stadsgewest Haaglanden, Metropoolregio Rotterdam-Den Haag, Avalex, inkooporganisatie Jeugd H10 en de Dienst Sociale Werkvoorziening.

De kaders hebben betrekking op: indexering, taakstelling, risico's en weerstandcapaciteit, omgang met tekorten/overschotten, inzicht in toepassing en naleving financieel kader en tijdige inzending van stukken.

De indexering wordt gebaseerd op het Indexcijfer voor Materiële OverheidsConsumptie (IMOC) zoals opgenomen in het Centraal Economisch Plan (CEP) van het Centraal Planbureau. Voor 2017 wordt de prijsontwikkeling en daarmee de indexering ingeschat op 1,00%.

Inmiddels heeft het merendeel van de gemeenschappelijke regelingen de conceptbegroting voor een zienswijze naar de gemeenteraden gestuurd. Wanneer deze ongewijzigd worden vastgesteld dient rekening gehouden te worden met een toename van de kosten met circa € 80.000.

Belasting(tarieven)

In het coalitieakkoord is aangegeven dat de onroerendzaakbelastingen jaarlijks worden aangepast aan de inflatie. Daarnaast is bepaald dat verhogingen van de onroerendzaakbelasting alleen worden doorgevoerd, als laatste middel, als dit noodzakelijk is voor de financiering van onvoorziene tekorten in het kader van de decentralisatie in het sociale domein of de grondexploitatie.

De VVD heeft aangegeven inzicht te willen hebben in de effecten van het achterwege laten van de inflatiecorrectie voor de OZB. De aanpassing van de OZB bedraagt circa € 125.000 bij een indexering van 1,0%. Hiervan heeft circa € 56.000 betrekking op woningen en € 69.000 op niet-woningen. Hieromtrent is ook input mogelijk bij het kaderdebat..

Algemene uitkering

De algemene uitkering berekend in prijzen 2016. De begroting 2017 en dus de kadernota wordt berekend in prijzen 2017. De hoogte van de algemene uitkering moet daarom worden aangepast aan de prijzen van 2017. Het Rijk hanteert voor de berekening van de algemene uitkering de indicator van de prijsmutatie van het bruto binnenlands product (BBP). Vooralsnog is uitgegaan ontwikkeling van de algemene uitkering op nul gesteld (zie loonontwikkeling gemeente hieronder).

Loonontwikkeling gemeente

Het principeakkoord voor de CAO voor gemeenteamttenaren loopt tot en met 1-4-2017. Door in de begroting eenzelfde inflatiepercentage te hanteren als waarmee de gemeentefondsbeheerders rekening houden, blijven de lasten van de gemeente én de baten vanuit het gemeentefonds in evenwicht.

Huurverhoging

De meeste huren zijn gekoppeld aan het CPI. Er wordt uitgegaan van een stijging van 0,6% tot 1 juli 2017 en daarna met 1,0%.

De huren van huurwoningen mogen per 1 juli 2016 met maximaal 2,1 tot 4,6% omhoog. De basishuurverhoging bedraagt maximaal 2,1%. Wie meer verdient dan € 34.678, kan te maken krijgen met een extra (inkomensafhankelijke) huurverhoging. De maximale toegestane huurverhoging voor zelfstandige woningen bedraagt per 1 juli 2016:

2,1% voor huishoudens met een inkomen tot € 34.678 (inkomensjaar 2014);

2,6% voor huishoudens met een inkomen vanaf € 34.678 tot en met € 44.360 (inkomensjaar 2014);

4,6% voor inkomens boven de € 44.360 (inkomensjaar 2014).

Aanpassing begroting met indexering

	2017	2018	2019	2020
Inkomsten				
Huren	32.910	32.910	32.910	32.910
Leges en retributies	23.970	22.740	17.970	17.970
OZB	124.950	126.950	128.190	128.190
Toeristenbelasting	1.920	1.920	1.920	1.920
Hondenbelasting	1.450	1.450	1.450	1.450
Parkeerinkomsten	7.000	7.000	7.000	7.000
Uitgaven				
Subsidies	-52.310	-52.310	-52.310	-52.310
Gemeenschappelijke regelingen	-80.000	-80.000	-80.000	-80.000
Materiele budgetten	-78.000	-78.000	-78.000	-78.000

Meicirculaire 2016

De Meicirculaire wordt normaal gesproken niet verwerkt in de eerste halfjaarrapportage, omdat deze pas begin juni beschikbaar komt. De Meicirculaire geeft o.a. informatie over de herverdeeffecten op het gebied van het gemeentefonds, BUIG en sociaal domein. Daarnaast zal ook het accres worden opgenomen. Op dit moment is nog geen betrouwbare inschatting te geven over de ontwikkeling van de algemene uitkering voor onze gemeente. Gelet op de financiële impact van de Meicirculaire is de berekening hiervan alvast apart via een raadsinformatiebrief aan uw raad verzonden, zodat de uitkomsten vóór het kaderdebat beschikbaar zijn.

<i>Financiële gevolgen</i>	<i>Incidenteel</i>		<i>Structureel</i>	
Product	2016	2017	2018	2019
Meicirculaire	PM	PM	PM	PM

Nieuwe financiële ontwikkelingen begroting 2017-2020

Programma Wonen en Leven

Omschrijving:	Oude stadhuis
Toelichting voor kadernota (SMART)	Verwacht wordt dat dit jaar besluitvorming zal plaatsvinden over de toekomst van het oude stadhuis. Aan de raad wordt voorgelegd om naar een gefaseerde uitvoering te gaan van het Huis van de Stad met een volledige realisatie in 2023. In de huidige meerjarenbegroting is alleen met de rentelasten rekening gehouden. Vooralsnog worden de lasten van beheer en onderhoud alleen voor de jaarschijf 2017 opgenomen.
Wat willen we bereiken?	Tegengaan verdere onderhoudsachterstanden
Wat doen we daarvoor?	Plegen noodzakelijk onderhoud

<i>Financiële gevolgen</i>	<i>Incidenteel</i>	<i>Structureel</i>				
Programma wonen en leven						
			2017	2018	2019	2020
Generaal Spoorlaan 2-4			-75.000			

Afschrijvingslasten

In de begroting is sprake van een toename van de afschrijvingslasten. Verschillende methoden om hier meer grip op te krijgen worden onderzocht. Hierbij kan bijvoorbeeld worden gedacht aan de instelling van een kapitaallastenplafond gekoppeld aan de begrotingsomvang.

Op dit moment worden er nog geen nieuwe investeringen opgevoerd voor de begroting 2017 en verder.

Uitgangspunten areaaluitbreidingen

In de begroting wordt rekening gehouden met de effecten van de areaaluitbreidingen. Er zijn extra inkomsten vanuit de algemene uitkering en OZB opbrengsten. Extra uitgaven zijn er voor het onderhoud van de openbare ruimte. Ook op andere gebieden zullen er meer kosten worden gemaakt. In de groeiperiode wordt er meer gevraagd van het ambtelijk apparaat. In de komende periode wordt onderzocht of het mogelijk is om tot een eenvoudiger methode van verrekening te komen. Gedacht wordt aan een vast percentage van de extra opbrengst hiervoor te reserveren.

FINANCIËLE OVERZICHT BIJ EERSTE HALFJAARRAPPORTAGE 2016

+ = voordelig, -/- = nadelig

Omschrijving	2016 Saldo	2017 Saldo	2018 Saldo	2019 Saldo	2020 Saldo	Exogeen	Endogeen
Beginstand meerjarenbegroting 2016-2019	1.456.140	300.630	522.200	0	0		
Begrotingswijzigingen							
1. vervangende nieuwbouw 2 gymlokalen Rijswijks Lyceum	-185.290						
Beginstand voor de voorjaarsnota	1.270.850	300.630	522.200	0	0		
MUTATIES VOORJAARSNOTA							
Programmatotaal ontwikkelingen (incl. mutatie in de reserves)	-595.720	259.790	53.050	56.440	-52.120		
Programma Algemeen Bestuur en Organisatie							
Liquidatie Stadsgewest Haaglanden	33.960	206.740				v	
Stadsvisie/cultuurvisie (vanuit 2015)	-135.000						v
AZC - communicatie	-25.000						v
Referendum	-45.000					v	
Programma Openbare Orde en Veiligheid							
Programma Verkeer en Vervoer							
Aansluiten verkeersregelinstanties op regionale centrale (uitgaven)	-311.000						v
Aansluiten verkeersregelinstanties op regionale centrale (subsidie)	311.000						v
Aansluiten verkeersregelinstanties op de regionale centrale		4.200	4.200	4.200	4.200		v
Parkeren - automatisering handhaving (uit 2015)	-60.000						v
Uitwerking kadernota parkeren (uit 2015)	-55.000						v
Baggeren	80.000	11.400	11.400	11.400	11.400		v
Programma Economie en Werken							
Dividend Eneco	-79.960	-79.960	-79.960	-79.960	-79.960	v	
Programma Onderwijs							
School AZC - huur	-27.440	-82.330	-82.330	-78.940			v
School AZC - uitbestede werkzaamheden	-79.120						v
OHBA vergoeding	233.200						v
1e inrichting van het onderwijsleerpakket	-28.710						v
1e inrichting meubilair	-27.150						v
Diverse (verzekering, OZB)	-22.010						v
OHBA vergoeding	77.870						v
Programma Sport, Cultuur en Recreatie							
Opstellen sportnota	-35.000						v
Projectsubsidie cultuureducatie (uitgaven)	-22.000						v
Projectsubsidie cultuureducatie (inkomsten)	22.000						v
Kunstwerk Stationskwartier	-34.600						v
Onttrekking aan de reserve Kunst in de buitenruimte	34.600						v
Programma Sociaal Domein							
Vrijval reserve Sociaal domein	1.384.350						v
Storting in de Algemene reserve	-1.384.350						v
Exploitatielasten P. van Vlietlaan	-30.230	-30.230	-30.230	-30.230	-30.230		v
Huur P. van Vlietlaan	47.200	47.200	47.200	47.200	47.200		v
Programma Wonen en Leven							
Onderhoud Haagweg	-15.000	-33.000	-33.000	-33.000	-33.000		v
Zwemwaterkwaliteit	-80.000	-11.400	-11.400	-11.400	-11.400		v
Bijdrage ODH	-175.500	PM	PM	PM	PM	v	
Luchtkwaliteit plus duurzaamheid: NSL subsidie (uitgaven)	-82.000						v
Luchtkwaliteit plus duurzaamheid: NSL subsidie (inkomsten)	82.000						v
Duurzaamheid: Warmte Koude Atlas (uitgaven)	-13.080						v
Duurzaamheid: Warmte Koude Atlas (inkomsten)	13.080						v
Duurzaamheidsmaatregelen Plaspoelpolder	-50.000						v
Onttrekking aan de reserve Duurzaamheid	50.000						v
Huishoudelijk/ bedrijfsafvalwater	145.000						v
Storting in de reserve Riolerings	-145.000						v
Ruimtelijke Ordening	-22.830	-22.830	-22.830	-22.830	-22.830		v
Anterieure overeenkomst Herontwikkeling HBG-locatie (inkomst)	50.000					v	
Anterieure overeenkomst Herontwikkeling HBG-locatie (uitgaven)	-50.000					v	
Anterieure overeenkomst Laantje van Braskamp (inkomsten)	25.000					v	
Anterieure overeenkomst Laantje van Braskamp (uitgaven)	-25.000					v	
Huis van de stad	-312.500						v
Verhuur vml. TH locatie	187.500	250.000	250.000	250.000	62.500		v
Stadspark Wilhelminapark	PM						v
Implementatie Omgevingswet	PM					v	

Omschrijving	2016 Saldo	2017 Saldo	2018 Saldo	2019 Saldo	2020 Saldo	Exogeen	Endogeen
Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	173.990	131.980	-198.020	-448.020	-67.010		
Verplaatsing waterscouting Dorus Rijkers (uitgaven)	-134.770						v
Verplaatsing waterscouting Dorus Rijkers (inkomsten)	134.770						v
Algemene uitkering (decembercirculaire)	9.000	-2.000	-2.000	-2.000	-2.000	v	
Referendum - extra uitkering gemeentefonds	45.000					v	
Algemene vergoeding COA	32.670	98.010	98.010	98.010			v
Nader te bepalen uitgaven AZC / onvoorzien	-7.670	-59.020	-59.020	-59.020			v
Dividend BNG	72.160	72.160	72.160	72.160	72.160	v	
Herfinanciering renteswap			-330.000	-580.000	-160.000		v
Onvoorzien	22.830	22.830	22.830	22.830	22.830		v
Bedrijfsvoering	-500.000	-600.000	-600.000	-600.000	-600.000		
Strategische Personeelsplanning	PM						v
trainingsprogramma van de organisatieontwikkeling	-379.270						v
Onttrekking bestemmingsreserve gemeentepersoneel	379.270						v
Decentrale arbeidsvoorwaarden	-17.100						v
Onttrekking reserve decentrale arbeidsvoorwaarden	17.100						v
Individueel Keuze Budget (IKB)	-1.200.000					v	
Onttrekking aan de algemene reserve	1.200.000					v	
Cao gemeenten 2016 - 1 mei 2017	-500.000	-600.000	-600.000	-600.000	-600.000	v	
Doorwerking jaarrekening 2015	510.900	391.540	440.320	99.630	151.260		
Kapitaallasten investeringen	899.620	280.260	329.040	-11.650	39.980		v
Stelpost	-500.000						v
Bespaarde rente	111.280	111.280	111.280	111.280	111.280		v
Kapitaallasten	0	-92.670	-91.240	-89.820	-88.390		
Vervangende nieuwbouw 2 gymlokalen Rijswijks Lyceum		-92.670	-91.240	-89.820	-88.390		v
Mutaties reserves	0	0	0	0	0		
Onttrekking aan de algemene reserve	1.200.000						
Storting in de reserve Riolerig	-145.000						
Onttrekking bestemmingsreserve gemeentepersoneel	379.270						
Onttrekking reserve decentrale arbeidsvoorwaarden	17.100						
Onttrekking aan de reserve Kunst in de buitenruimte	34.600						
Onttrekking aan de reserve Duurzaamheid	50.000						
Vrijval reserve (financierings)risico's RijswijkBuiten	841.000						
Vrijval reserve sociaal domein	1.384.350						
Storting vrijgevallen reserves in de algemene reserve	-2.225.350						
Correctie							
Omwille van de leesbaarheid zijn de mutaties in de reserves opgenomen bij de programma's en paragrafen.	-1.535.970						
TOTAAL VOORJAARSNOTA 2016	-410.830	90.640	-395.890	-981.770	-656.260		
EXOGEEN	-640.340	-403.060	-609.800	-609.800	-609.800		
ENDOGEEN	229.510	493.700	213.910	-371.970	-46.460		
TOTAAL VOORJAARSNOTA 2016	-410.830	90.640	-395.890	-981.770	-656.260		
TOTAALSTAND NA VOORJAARSNOTA 2016	860.020	391.270	126.310	-981.770	-656.260		
KADERNOTA 2017							
Aanpassing begroting met indexering	0	-18.110	-17.340	-20.870	-20.870		
Huren		32.910	32.910	32.910	32.910		
Leges en retributies		23.970	22.740	17.970	17.970		
OZB		124.950	126.950	128.190	128.190		
Toeristenbelasting		1.920	1.920	1.920	1.920		
Hondenbelasting		1.450	1.450	1.450	1.450		
Parkeerinkomsten		7.000	7.000	7.000	7.000		
Subsidies		-52.310	-52.310	-52.310	-52.310		
Gemeenschappelijke regelingen		-80.000	-80.000	-80.000	-80.000		
Materiele budgetten		-78.000	-78.000	-78.000	-78.000		
Stadhuislocatie		-75.000					
Gemeentelijk vastgoed (afname stelpost)					-90.000		
TOTAAL KADERNOTA	0	-93.110	-17.340	-20.870	-110.870		
TOTAALSTAND NA VOORJAARS EN KADERNOTA 2014	860.020	298.160	108.970	-1.002.640	-767.130		